

REPUBLIKA

Rok VII | ŁÓDŹ PIĄTEK, 4 PAŹDZIERNIKA 1929 R. | CENA NUMERU 25 GROSZY. | Nr. 272

Zgon ministra Stresemanna

pograżył Niemcy w głębokiej żałobie.—Dr. Stresemann połączył Niemcy z grupą państw zachodnich. Pani Stresemann otrzymuje mnóstwo depesz kondolencyjnych.—Kondolencje rządu polskiego.

Kto będzie następcą ministra Stresemanna?

Po powrocie do domu wieczorem czuł się minister zupełnie rzeźwo i zdrowo i z ożywieniem rozmawiał z rodziną. O godz. 10.30 wieczorem położył się i w łóżku jeszcze rozmawiał z żoną.

O godz. 23-ej doznał nagle ataku apoplektycznego i popadł w głębokie omdlenie, równocześnie zaś nastąpił paraliż prawej części ciała.

Wezwano natychmiast lekarzy prof. Zondecka i dr. Kraussa, którzy przybywszy do mieszkania chorego ministra zorientowali się w

POWADZE SYTUACJI

i podjęli rozpaczliwe wysiłki celem przy-

sytecie w Berlinie i Lipsku, poczem objął stanowisko radcy związku niemieckich fabrykantów czekolady, następnie zaś syndyka związku przemysłowców saskich.

W r. 1907 wszedł z ramienia partji na rodowo-liberalnej jako poseł do Reichstagu gdzie wkrótce wysunął się na czoło klubu.

W ciągu

WOJNY ŚWIATOWEJ

Stresemann należał do grona tych polityków, którzy domagali się zawarcia pokoju, zapewnijącego Niemcom wielkie zdobycze terytorjalne. Był aneksjonistą w najszerszym tego słowa znaczeniu. Nie wytrwał jednak w tych poglądach aż do

posiadał spryt i wielką zręczność. Wygrwał istniejące stosunki w Europie dla po wściągania opinji w Niemczech, zaś mężów stanu Europy ciągle straszyl podnie ceniem panującym wśród partji politycznych swego kraju. Doszło między innymi do tego, że w roku 1923, kiedy chodzi o zmuszenie państw koalycji do zaprzestania okupacji w zagłębiu Ruhry, Stresemann oświadczył, że jeśli ta okupacja nie zostanie przerwana, Niemcom grozi wybuch rewolucji komunistycznej.

W SWEJ POLITYCE ZACHODNIEJ DR. STRESEMANN GŁOSIŁ HASŁA PACYFISTYCZNE I DAŻYŁ DO POROZUMIENIA Z MOCARSTWAMI ZACHODNIEMI STOSUNKI JEGO Z ROSJĄ BYŁY CORAZ SŁABSZE I WIEJĄ PRZY JAŹNI ZADZIERZGNIĘTE W RAPALLO W R. 1922 PRZEZ MIN. RATHENAU R. 1922 PRZEZ MIN. RATHENAU SŁABY CORAZ WYRAŹNIEJ.

W wyniku polityki stresemannowskiej wstąpiły Niemcy dnia 8 września 1926 do Ligi narodów, uzyskały stałe miejsce w Radzie, w marcu zaś 1927 przewodniczył Stresemann jako pierwszy niemiec radzie Ligi. Wówczas odbyła się znana narada Stresemanna z Briandem w Thoiry, która miała ustalić wytyczne dalszego porozumienia Francji i Niemiec.

Dnia 10 grudnia 1926 r. otrzymał wraz z Briandem i Chamberlainem

NAGRODĘ POKOJOWĄ NOBLA.

Dnia 6 lipca 1926 r. wygłosił Stresemann przemówienie do studentów, które było wyznaniem wiary politycznej. Oświadczył on mianowicie, że bardzo bolesnie dotknięty był upadkiem cesarstwa, że obecnie jednak gotów jest poświęcić życie w obronie republiki.

Dnia 25 stycznia 1928 został Stresemann mianowany honorowym doktorem uniwersytetu w Heidelbergu. Wkrótce potem ciężko zachorował.

W sierpniu 1928 r. udał się do Paryża, celem podpisania paktu Kelloga. Nowa, ciężka choroba zmusiła go na wiosnę r. 1929 do dłuższego pobytu w miejscowościach kuracyjnych.

Berlin w żałobie.

Wiść o zgonie dr. Stresemanna wywarła wrażenie piorunujące. Dzienniki ukazały się z żałobnymi obwódkami, po święcąc zmarłemu ministrowi dłuższe wstępne artykuły, które wskazują na wielkie znaczenie i wybitną rolę, jaką dr. Stresemann odgrywał nie tylko w polityce zagranicznej ale także w polityce wewnętrznej Rzeszy Niemieckiej. Od wczesnego ranka spuszczone do połowy maszty flagi państwowe na gmachach rządowych i miejskich.

Żałobne flagi wywiesiły również przedstawicielstwa państw obcych.

W Reichstagu od wczesnych godzin panuje niebywały ruch. Śmierć ministra spadła na wszystkich zupełnie niespodzianie. (Dalszy ciąg na str. 2-ej)

Wczorajsze pisma popołudniowe doniosły już o śmierci dr. Stresemanna, ministra spraw zagranicznych Rzeszy Niemieckiej. Wypadek ten wywołał wielkie poruszenie w kołach politycznych wszystkich stolic Europy i odbił się żalobnym echem w Niemczech. Dr. Stresemann był po zamordowanym ministrze dr. Rathenau najpopularniejszym w kraju i zagranicą niemieckim mężem stanu.

W ciągu dnia wczorajszego berliński korespondent nadesłał następujące szczegóły wypadku:

Berlin, 3 października.

Stan zdrowia min. Stresemanna już od dłuższego czasu budził niepokój w kołach jego przyjaciół i w min. spraw zagranicznych. Przed dwoma laty minister za padł na

CHOROBE NEREK,

a równocześnie poczęło mu dokuczać stałe cierpienie serca.

Jesienią zeszłego roku stan jego był tak ciężki, że nie mógł brać udziału w wrześniowym zjeździe Ligi, a specjalnie ze względu na jego rekonwalescencję grudniową sesję rady odbyto w Lugano.

W czerwcu jednak, podczas pobytu w Madrycie i w Paryżu, stan jego ogólny o tyle się poprawił, że przypuszczano, iż niebezpieczeństwo minęło. Przejścia podczas konferencji w Hadze tak znowu wyczerpały chory organizm że Stresemann opóźnić musiał swój przyjazd do Genewy. Stresemann wyglądał bardzo źle, co zwracało powszechną uwagę.

W czasie ostatniego przesilenia parlamentarnego dr. Stresemann

GONIŁ RESZTKAMI SIŁ,

a ataki jego politycznych przeciwników

podkopywały stale stan zdrowia. Jeszcze wczoraj Stresemann dwukrotnie konferował z kanclerzem Müllerem na temat mającej się odbyć konferencji premierów państw Rzeszy w sprawie wyników konferencji haskiej.

Kryzys rządowy zażegnany Partja ludowa uratowała gabinet Müllera.

Berlin, 3 października

Dzisiejsze przedpołudniowe posiedzenie Reichstagu, wyznaczone na godz. 10-tą rano, otwarte zostało z powodu zgonu min. Stresemanna z opóźnieniem, jako posiedzenie żałobne. Na ławach rządowych zasiadł kanclerz oraz obecni w Berlinie ministrowie Rzeszy. Na okrytem kirem fotelu ministerjalnym oraz na krześle poselskim zmarłego min. Stresemanna złożono kwiaty. Posłowie komunistyczni ostentacyjnie nie zjawili się na sali. Po krótkim zagajeniu wiceprezydenta Reichstagu zabrał głos kanclerz, wyrażając imieniem rządu Rzeszy głęboki żal z powodu straty, jaką poniosły Niemcy przez zgon min. Stresemanna, i podkreślając tragizm przeznaczenia, które nie pozwoliło zmarłemu dożyć chwili urzeczywistnienia wielkiego dzieła oswobodzenia Niemiec. Izba na znak żałoby odroczyła posiedzenie na przeciąg pół godziny.

Berlin, 3 października

Po przerwie Reichstag w głosowaniu imiennem przyjął w pierwszym czytaniu projekt ustawy o ubezpieczeniu od bezrobocia. Za przedłożeniem głosowało 238 posłów, przeciwko 155, 40 nie oddało głosów. Przeciw przedłożeniu głosowali niemiecko narodowi, komuniści, hitlerowcy i partja gospodarcza. PARTJA LUDOWA, W WYKONANIU W CZORAJSEJ UCHWAŁY, DZIEKI KTÓREJ ZAŻEGNANO GROŹĄCY KRYZYS, WSTRZYMAŁA SIĘ OD GŁOSOWANIA.

wrócenia mu przytomności. Ze szpitala Urban-Krankenhaus sprowadzono aparaty tlenowe. Aż do chwili zgonu trwała nieustająca ani na jedną sekundę wycieżo na walka lekarzy z nieubłaganą śmiercią. Jednak wszystkie wysiłki lekarzy były daremne.

Przy łóżu chorego zgromadziła się rodzina i jego sekretarz dr. Bernhard.

Zmaganie się ze śmiercią trwało przez całą noc.

O godzinie 5 min. 18 nad ranem zaczęła się agonja, a w kilka minut później Stresemann wyzionął ducha.

Zycie prywatne i polityczne.

Gustaw Stresemann urodził się w r. 1878 w Berlinie, jako syn restauratora. Po ukończeniu szkół średnich studiował historję, politykę i literaturę na uniwer-

podpisania pokoju, gdyż jeszcze przed rewolucją w Niemczech stał się zawziętym przeciwnikiem wszelkich aneksji.

W listopadzie 1918 roku ustępuje on z widowni zbiera resztki partji narodowo liberalnej, z których klei t. zw. niemiecką partję ludową. Ciągła

kompromisowość Stresemanna

jest dla niego wielkim ułatwieniem, jeśli chodzi o działalność na terenie polityki zagranicznej, którą Stresemann kierował od roku 1923, łącząc w jednej osobie wówczas stanowisko kanclerza i ministra spraw zagranicznych.

W rządzie Marxa, który uzyskał władzę bezpośrednio po krótkotrwałym gabinecie Stresemanna, objął tę sprawę zagranicznych, którą piastował aż do chwili swej śmierci.

Indywidualność polityczna.

Zgasy minister nie był politykiem miary Bismarcka natomiast niewątpliwie

Zgon min. Stresemanna.

Kondolencje rządu polskiego.

Z Warszawy donoszą: Zaraz po nadejściu wiadomości o śmierci ministra Stresemanna udał się szef protokołu dyplomatycznego dr. Romer do poselstwa niemieckiego i pod nieobecność posła niemieckiego i ministra pełnomocnego Rauschera, złożył w imieniu rządu polskiego wyrazy współczucia z powodu zgonu najwybitniejszego polityka powojennych Niemiec na ręce charge d'affaires von Rintelen.

Minister Zaleski wysłał depezę kondolencyjną w imieniu rządu polskiego do kanclerza Rzeszy Müllera i do małżonki zmarłego ministra pani Stresemann.

Kto obejmie tekę min. spraw zagranicznych

Berlin, 3 października. W kuluarach Reichstagu słychać, że jutro odbędzie się posiedzenie rady ministrów pod przewodnictwem Hindenburga. Na posiedzeniu tem omawiana ma być sprawa następcy min. Stresemanna.

Pogrzeb — w niedzielę

Berlin, 3 października. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę w godzinach przedpołudniowych. Według ustalonego w ogólnych zarysach programu, trumna ze zwłokami ministra Stresemanna przeniesiona będzie w sobotę do Reichstagu, gdzie umieszczona zostanie w dużej sali obrad, w pobliżu trybuny prezydium.

W uroczystościach pogrzebowych weźmie udział prezydent Hindenburg, który jutro wraca do Berlina. Mowę pogrzebową wygłosi kanclerz Mueller. Zwłoki zostaną złożone w grobowcu rodzinnym.

Briand powrócił do Paryża

na wiadomość o śmierci Stresemanna.

Paryż, 3 października. Wiadomość o śmierci ministra Stresemanna wywołała w tutejszych sferach oficjalnych prawdziwą konsternację.

Briand, na wiadomość o śmierci ministra opuścił bezzwłocznie miejsce wypoczynku w Bretanii, wracając do Paryża. Clemenceau był formalnie wstrząśnięty doniesieniem o śmierci Stresemanna. Wyraził o zmarłym opinię, iż zdziałał on bardzo wiele dla pokoju światowego.

Prezydent Sahn wysłał do kanclerza Rzeszy Müllera, imieniem senatu gdańskiego depezę kondolencyjną. Taką samą depezę wysłał do wdowy po Stresemannie.

Narodowi liberali skierowali do swej pobratymczej partji, niemieckiej Partji Ludowej również telegram kondolencyjny.

Wrażenie w Anglii.

London, 3 października. Śmierć ministra Stresemanna wywołała wielki żal we wszystkich kołach Anglii. Minister Henderson oświadczył, że strata ta dotknęła nie tylko naród niemiecki, ale i wszystkie narody Europy. Minister Stresemann, stwierdził Henderson, pracował dla całej ludzkości. Był to wielki mąż stanu na miarę europejską, jeden z przywódców ruchu, dążącego do spokoju i zgody w Europie. Odwaga i cierpliwość z jaką pracował nad sprawą wejścia Niemiec do Ligi Narodów, a także nad sprawą rozbrojenia i współpracy ludów europejskich, pozostaną na długo w pamięci całej Europy.

Na konferencji Labour Party w Brighton uczczono pamięć zmarłego ministra niemieckiego powstaniem i chwilą milczenia.

Snowden, Lloyd Georges i cały szereg osobistości ze świata politycznego Anglii złożyli hołd pamięci zmarłego niemieckiego męża stanu.

Genewa, 3 października. Wiadomość o śmierci min. Stresemanna wywołała tu głęboki żal.

Sekretarz generalny Ligi Narodów wysłał na ręce rządu niemieckiego depezę kondolencyjną.

Tajemniczy napad rabunkowy

Dwaj bandyci zadali na ulicy inkasentowi firmy „Cukrum“ kilka ciosów w głowę i zrabowali teczkę z 16 tys. złotych.

W jaki sposób odzyskano zrabowane pieniądze.

Wczoraj o godzinie 9 wieczorem przy zbiegu ulic Wolborskiej i Starego Rynku dokonany został napad rabunkowy, którego szczegóły przedstawiają się bardzo tajemniczo.

Inkasentem firmy „Cukrum“, mieszkającej się przy ul. Południowej 25, jest od 10 lat 48-letni Abram Rozowski, zamieszkały przy ul. Południowej 31. W dniu wczorajszym Rozowski udał się do

kljentów firmy na inkaso. Ostatnim kljentem, u którego Rozowski zainkasował należność był niejaki H. Weiss, zamieszkały przy ul. Aleksandryjskiej 2.

Po opuszczeniu mieszkania Weiss, udał się Rozowski do domu, trzymając pod pachą teczkę skórzaną owiniętą w papier, w której znajdowało się około 16 tysięcy złotych.

Gdy Rozowski znajdował się przy

zbiegu ul. Wolborskiej i Piłsudskiego wyrosło obok niego jak z pod ziemi 2 kłkch osobników, z których jeden uderzył Rozowskiego dwukrotnie tępem rzedziem w głowę, drugi zaś wyrwał mu teczkę z pieniędzmi, poczem obaj napadstnicy zaczęli uciekać.

Rozowski, brocząc obficie krwią, padł na jezdnię i zemdlł. Padając, zdyżył on jeszcze krzyknąć:

— Ludzie, ratujcie! Trzymajcie bandytów! Moje pieniądze...

Dalszy rozwój wypadków staje się coraz bardziej tajemniczy.

H Weiss, po opuszczeniu mieszkania jego przez Rozowskiego, również wyszedł na miasto i udał się do apteki mieszczącej się na Starym Rynku. W tym momencie zauważył on dwóch kłkch szybko idących osobników, z których jeden niósł skórzaną teczkę.

Weiss poznał natychmiast, że jest to ciska, należąca do Rozowskiego, a którą widział on przed kilkunastu minutami swem mieszkaniu. Poznał on ją po wyjątkowo dużych rozmiarach.

Nie namyślając się długo, rzucił się Weiss na osobnika niosącego teczkę i okrzykiem:

— To jest moja teczka! Oddaj mi ją natychmiast! — wyrwał mu ją z rąk.

Osobnik, któremu Weiss wyrwał teczkę, uderzył go jakimś narzędziem w głowę, lecz na krzyk Weiss zaczęli zbiegać się ludzie, co widząc dwaj osobnicy, zbiegli.

Kilka osób zajęło się zranionym w głowę Weissiem i odprowadziło go do domu.

W tym samym czasie na rogu ul. Wolborskiej i Piłsudskiego wokoło leżącego na chodniku z okrwawioną głową Rozowskiego zebrał się tłum ludzi. Wśród nich znalazła się przypadkowo niejaka Minesowa, właścicielka sklepu kolonialnego, która również była kljentką firmy „Cukrum“ i znała Rozowskiego, jako inkasenta. Zajęła się ona rannym, obmyła mu głowę z krwi i po ocuceniu go odwoziła przy pomocy kilku innych osób do mieszkania H. Weiss, przy ul. Aleksandryjskiej 2.

Zawezwano natychmiast pogotowie ratunkowe, którego lekarz opatrzył zranionego Rozowskiego, jak i Weiss.

Wówczas dopiero Weiss, wręczając Rozowskiemu teczkę z pieniędzmi, opowiedział o swej przygodzie. Wobec pomyslnego zakończenia całej sprawy, nie chcieli poszkodowani zameldować o napadzie w policji, jednakże dzięki namowom osób, które były świadkami całego zajścia, Rozowski i Weiss udali się do komisariatu, gdzie złożyli odpowiedni meldunek.

Ze względu na tajemnicze i niewiarygodne okoliczności napadu i odzyskania zrabowanej teckki z pieniędzmi, wydział śledczy prowadzi w tej sprawie energiczne dochodzenia.

Bag.

Mac Donald wygłosi dziś wielkie przemówienie polityczne.

London, 3 października. Według otrzymanych iskrowych doniesień ze statku „Berengaria“ — premier angielski, Mac Donald, wyładuje w Nowym Jorku w piątek o godzinie 9 min. 30 zrana.

Następnie Mac Donald, po uroczystości przyjęcia przezeń obywatelstwa honorowego, N. Jorku, uda się w drogę do Waszyngtonu.

Waszyngton, 3 października. W piątek wieczorem premier Mac Donald wygłosi dłuższe przemówienie, które będzie rozpowszechniane przez radio w Stanach Zjednoczonych, a także prze-

kazane natychmiast radiostacjom angielskim. Przemówienie to wygłoszone zostanie w czasie obiadu, który zostanie wydany na cześć premiera angielskiego w hotelu Ritz-Carlton.

W związku z nadawaniem mowy Mac Donald wszystkie 71 stacji angielskiego Broadcastingu będą połączone z innymi radiostacjami.

Przemówienie swe Mac Donald rozpocznie o godz. 21 według czasu amerykańskiego, t. j. o godzinie 2-ej w nocy według czasu Greenwich. Wstęp do przemówienia Mac Donald wygłosi senator Elihu-Root.

Układ angielsko-sowiecki podpisany. Henderson złożył podpis w imieniu rządu angielskiego.

London, 3 października. Poseł sowiecki Dowgalewski podpisał dziś układ anglo-sowiecki o wznowieniu stosunków dyplomatycznych między oboma krajami. Układ podzielony jest na dwie części, z których pierwsza dotyczy propagandy a druga przyszłych ro-

kowań we wszystkich sprawach spornych. Minister Henderson również położył swój podpis pod aktem porozumienia. Gabinet brytyjski zajmie się sprawą przyjęcia tego układu na następnym posiedzeniu, które odbędzie się w środę przyszłego tygodnia.

Awantury na kongresie Labour-Party. Snowden uzasadnia politykę finansową rządu.

London, 3 października. Na kongresie Labour Party przy wielkim udziale publiczności minister Snowden wygłosił przemówienie o sytuacji finansowej. Wchodzącego na trybunę kanclerza skarbu delegaci powitali burzliwą owacją, która trwała 5 minut.

Z najciekawszych ustępów przemówienia Snowdena warto podkreślić jego poparcie dyrekcji Banku Angielskiego z powodu podwyższenia stopy dyskontowej, co według Snowdena było skuteczną tamą przeciwko odpływowi złota. Nawiazując do skandalu spekulacyjnego Hatry'ego, Snowden zapowiedział reformę ustawodawstwa o towarzystwach akcyjnych, celem udaremnienia tworzenia

fikcyjnych towarzystw akcyjnych dla spekulacji.

Po mowie Snowdena wynikła awantura z grupą niezależnych, którzy domagali się przyjęcia rezolucji przeciwko podwyższeniu stopy dyskontowej.

Awantura trwała kwadrans, nawet przewodniczący nie mógł opanować tumultu i hałasu. Dopiero interwencja przewodniczącego niezależnych, Madonna, uspokoiła zebranych. Jest rzeczą charakterystyczną, że Snowden w swem długim przemówieniu nie wspomniał ani razu Hagi, unikając w ten sposób prowokowania grupy niezależnych, których opozycja przeciwko Snowdenowi wzmożła się ostatnio z powodu jego taktyki w H-dze.

KINO-TEATR „CASINO“

Dziś i dni następnych!

Wstrząsający dramat na tle nielitości pięknej kurtyzany i diarskiego porucznika gwardji carskiej p. t.

Przedziwne kłamstwo Niny Pietrowny

W roli gł
Brigida Helm.

Specjalna ilustracja muzyczna L. Kantora. — Początek przedstawień o g. 4.30, 6, 8 i 10-cj.

Blisko 3 miljardy zł. wynoszą rocznie wydatki państwowe.

Warszawski koresp. „Republiki“ (B) telefonuje:

Ministerstwo skarbu ukończyło już prace związane z ostatecznym ustaleniem preliminarza budżetowego na rok 1930/31. W zakresie wydatków budżet zamyka się sumą 2,930.000.000 zł., a więc w porównaniu z budżetem za rok ubiegły, zamkniętym sumą 2,935.000.000 zł. różnica bardzo nieznaczna.

Nowy wojewoda poznański.

Warszawski koresp. „Republiki“ (B) telefonuje:

Doniaduję się, że w najbliższych dniach zostanie mianowany nowy wojewoda poznański w osobie ziemianina Wielkopolski hr. Roger Rączyńskiego.

Do czego zmierza opozycja.

Jeśli wogóle społeczeństwu naszemu dużo jeszcze potrzeba czasu i doświadczenia, aby się nauczyło myśleć kategoriami naprawę polityczną, to politykom naszym, tak z lewa jak i z prawa, a zwłaszcza tym z prawa, daleko jeszcze do tego, aby w swej działalności posługiwać się wyłącznie dobrą wola i racjami stanu.

Przykładem tego jest stanowisko naszej opozycji. Wyzyskuje ona w bezceremonialny sposób przeciwko rządowi dziejącą się sytuację gospodarczą, która za pewne nie jest świętą, nie ukrywając nawet swego zadowolenia z każdego niepomyślnego przejawu tej sytuacji i holdując zupełnie otwarcie zasadzie „im gorzej — tem lepiej”, — gdyż im gorzej, tem gorzej dla rządu.

Nie jest to stanowisko słuszne, i nie jest ono godne mężów stanu, za jakich przecież społeczeństwo chciałoby uważać przynajmniej wybitniejszych przywódców politycznych.

Czego chce opozycja? — Zmiany rządu. Powiedzmy, iż w tem dążeniu nie ma nic nadzwyczajnego. We wszystkich krajach istnieją rządy i istnieją też tacy, którzy z tych rządów nie są zadowoleni. Ale, pomijawszy już sam sposób, w jaki niezadowolenie swe do rządów ujawnia opozycja gdzieindziej i u nas — wszędzie ona walczy z rządem wyłącznie na gruncie programowym i usiłuje obalić rząd przeciwstawiając mu swojego, lepszego i bardziej realnego programu. To wszakże w rozgrywkach politycznych jest dla obywateli kraju najważniejsze.

Dlaczegoż więc nasza opozycja pragnęłaby obalenia rządu, a wraz z nim także „pomajowego regimu”? Czy dla tego że już ma w zanadrzu gotowy program naprawienia sytuacji i to program najbardziej realny? — Bynajmniej! Opozycja zarzuca rządowi brak programu, ale sama swego programu nikomu nie zachwała, bo go nie ma.

Niema go nie dlatego, iżby go stworzyć czy napisać, nie umiała, ale prosto dlatego że go stworzyć nie może. Może ona co najwyżej uzgodnić program takich lub innych taktycznych posunięć prowadzących, jej zdaniem, do obalenia rządu, ale nie jest w stanie stworzyć programu samego rządzenia państwem, gdyż nie sposób jest, aby się mogły zgodzić stronnictwa ludowe na program socjalistów lub endecji, nie sposób również zgodzić się socjalistom na program stronnictw chłopskich, domagających się przede wszystkim podwyższenia budżetu państwa, ani na program endecji dla której istotnym ideałem jest uwstecznienie konstytucji i dyktatora Obwiespolu — i odwrotnie, też endecja nie pójdzie, gdyż pod groźbą utracenia popularności w szeregiach jej kołtunów pójść nie może — na żaden program P.P.S., „Wyzwolenia”, czy też Str. chłopskiego.

Opozycję ślicznie jednocy nienawidzą do rządu za to tylko że jej do rządów nie dopuszcza, ale rozsadzają równocześnie właśnie różnice programowe społeczne i gospodarcze. (Coprządza to drugiej takiej opozycji na świecie nie znajdzie).

Jaki w tej chwili pogląd na zagadnienie ewentualnej zmiany rządów ma społeczeństwo?

Zgadza się ono, że sytuacja gospodarcza jest ciężka, ale też najszerze ma się szczerze i obiektywnie są przekonane że sytuacja ta byłaby o wiele gor-

sza, gdyby od r. 1926 miast rządów Marszałka Piłsudskiego panowały stale zmieniające się rządy partyjne.

I właśnie dlatego społeczeństwo, dla którego obojętniejsze jest kto rządzi, ważnym natomiast — jak rządzi nie pali się bynajmniej do „likwidacji pomajowego regimu”. Rozumie ono że opozycja jako taka nie tylko nie daje żadnej gwarancji, że rządy jej naprawia sytuację gospodarczą, że zredukują podatki, podniosą cenę zboża, uruchomią kredyty, obniżą procenty, podniosą równocześnie skalę zarobków i ożywią ruch przemysłowy i gospodarczy, lecz że sam skład

liczebny i stosunkowy tejże opozycji świadczy aż nadto, iż rządy jego, sła rzeczy, doprowadziłyby musiały do kompletnego bałaganu gospodarczego. Dlatego też, przy największej nawet sympatii, jaką się zwykło u nas lubi darzyć krytykujących i oponentów, jedno jest pewne: że zdrowo myślące społeczeństwo nie zgodziłoby się w obecnych warunkach na zmianę regimu. Stąd też wypływa ta obojętność u szeregowych stronnictw opozycyjnych, którzy nie podzielają bynajmniej zdania swych przywódców, że zle konjunktury gospodarcze w kraju należy wykorzystać dla o-

slabienia rządu, którego niewątpliwie zasługą jest także to, że konjunktury te nie są o wiele gorsze.

Dziwić się tylko należy że tego samego nie rozumieją takimi na wpływy i godności liderzy partyjni którym nikt zresztą nie może brać za złe, że chcieliby rządzić i że dlatego robią opozycję rządowi, gdyby się przynajmniej czuli na siłach i gdyby mogli przypuszczać, że z ich rządów społeczeństwo więcej odniesie korzyści.

Ale oni sami nawet takich złudzeń nie mają! J.

Kongres Labour Party

Opozycja atakuje ministra Thomasa, domagając się energicznej walki z bezrobociem.

Londyn, 1 października. Kongres Labour Party, odbywający się w Brighton budzi wielkie zainteresowanie wśród szerokich sfer społeczeństwa angielskiego. Wszyscy bowiem oczekują przemówień członków rządu robotniczego, którzy od objęcia władzy milczą uparcie. Wprawdzie Mac Donald na kongresie nie będzie obecny, jednak w jego zastępstwie ma złożyć ważne oświadczenie min. Henderson.

Już pierwszy dzień obrad obfitował w sensacyjne momenty. Opozycja t. j. lewe skrzydło partii przystąpiło do ataku na ministra Thomasa, który bawił ostatnio w Kanadzie, oskarżając go, że przyczynił się do pogorszenia amerykańsko-angielskich stosunków gospodarczych.

Na kongresie obecnym wprowadzono pewne inowacje, które umożliwiają delegatom zadawanie pytań poszczególnym ministrom. Te inowacje wykorzystuje opozycja, która zasypuje ministrów

pytaniami. Większość delegatów była oburzona takim postępowaniem opozycjonistów i wydawała wrogie okrzyki pod ich adresem.

Z przemówienia ministra pracy Thomasa wynika, że rząd nie wiele mógł do tej pory uczynić dla złagodzenia bezrobocia i że nie godzi się na uruchomienie robót publicznych, przy których zaledwie kilka tysięcy robotników znalazłoby pracę. Rząd zamierza szukać nowych rynków zbytu dla towarów włókienniczych, węgla i wyrobów metalowych.

Jak wnioskować można z przemówienia min. Thomasa kwestja bezrobocia w Anglii nie będzie tak szybko rozstrzygnięta, gdyż znalezienie nowych rynków zbytu, podczas ciężkiego kryzysu gospodarki światowej natrafie musi na wielkie trudności i wymagać będzie ogromnego wysiłku przygotowawczego.

Rząd angielski w pierwszym rzędzie domagać się będzie od domniów, a szcze-

gólnie od Kanady, aby zaprzestała importu towarów amerykańskich, a na ich miejsce importowała towary angielskie.

W związku z nikłymi wynikami walki z bezrobociem rząd robotniczy zmuszony był przyspieszyć rokowania z Sowietami, gdyż chciał przenieść na kongres z czemś konkretnem.

Dlatego też Henderson prowadził nieustanne rozmowy z Dowgalewskim i siedł na wszelkiego rodzaju ustępstwa.

Końcowe rokowania sowiecko-angielskie prowadzone były nawet w małym miasteczku w pobliżu Brighton, dokąd przybył specjalnie Dowgalewski, aby umożliwić Hendersonowi wzięcie udziału w obradach kongresu.

Rosyjski rynek ma uratować przemysł angielski od ruiny, a rząd Labour Party od upadku.

Kongres w Brighton obitował będzie wątpliwie w wiele ciekawych momentów i będzie miał wielki wpływ na dalszą politykę rządu Mac Donalda.

Skandal w poselstwie sowieckim w Paryżu.

Zastępca posła teroryzowany przez agenta G. P. U. wzywa na pomoc policję francuską.

Paryż, 3 października. W poselstwie sowieckim w Paryżu wydarzył się niebywały skandal, który wywołał wielkie wrażenie w kołach dyplomatycznych Paryża.

Do ambasady sowieckiej w Paryżu przybył przedstawiciel oddziału zagranicznego GPU, z Berlina, Röseman, który z polecenia władz moskiewskich miał udzielić surowej nagany pierwszemu radcy legacjennemu Biesiedowskiemu za krytykę polityki zbożowej rządu sowieckiego. Zdaniem Biesiedowskiego polityka ta ruinię włościan i wpędza ich w nędzę.

Po dłuższej sprzeczce dwu dygnita-

rzy sowieckich Röseman wyciągnął rewolwer i pod groźbą śmierci zrewidował Biesiedowskiego i jego biuro, poczem usiłował zamknąć go w kancelarii.

Biesiedowski uciekł z poselstwa i udał się do policji paryskiej o ochronę przed agentem G.P.U.

Policja po dłuższych rozważaniach stanęła na stanowisku, że Biesiedowski pełni funkcję charge d'affaires, zastępując bawięcego w Londynie posła sowieckiego Dowgalewskiego i dlatego jako szef placówki dyplomatycznej ma prawo żądać uchylenia eksterytoralności.

Policja francuska wkroczyła na te-

ren ambasady sowieckiej uwolniła żonę i dzieci Biesiedowskiego, których Röseman uwięził jako zakładników. Biesiedowski przeniósł się do hotelu, Röseman zaś rezyduje w ambasadzie sowieckiej.

Paryż, 3 października.

Prefektura policji daje następujące wyjaśnienie w sprawie incydentu z radcą ambasady sowieckiej w Paryżu Biesiedowskim. Kierownik urzędu śledczego Benoit, na propozycję radcy ambasady sowieckiej w Paryżu Biesiedowskiego udał się z nim do dozorcy gmachu ambasady, skąd Biesiedowski zatelefonował do swej rodziny, prosząc ją o przybycie. Rodzina Biesiedowskiego niezwłocznie sama opuściła gmach ambasady, nie uciekając się do niczyjej interwencji.

Podprokurator Dębecki skazany na dwa lata więzienia.

Poznań, 3 października. Dziś ogłoszono wyrok w procesie przeciwko b. podprokuratorowi s. o. w Poznaniu, Dębeckiemu, oskarżonemu o sprzeniewierzenie. Wyrokiem sądu Dębecki został skazany na 2 lata więzienia.

Warszawa, 3 października.

Stan zdrowia pułk. Sławka, prezesa B. B., poprawia się z każdym dniem, musi on jednak przebyć jeszcze około dwu tygodni w łóżku, poczem prawdopodobnie rozpocznie jeszcze 14-dniowy urlop zdrowotny.

Miljony dolarów na propagandę przeciw redukcji zbrojeń morskich w Ameryce.

Nowy Jork, 3 października. (Telegram wł. „Republiki”).

Afera słynnego agenta przemysłu wojennego Shearera przybiera coraz szersze rozmiary. Wczoraj Shearer składał zeznania przed senacką komisją śledczą. Zeznania jego wzbudziły ogromną sensację, gdyż wyszło na jaw, że właściciele stoczni okrętowych prowadzili usilną kampanję przeciw redukcji zbrojeń morskich.

Shearer pracował ostatnio w znanym koncernie prasowym Hearsta i prowadził propagandę przeciw wstąpieniu Stanów Zjednoczonych do międzynarodowego trybunału rozjemczego. Przedstawiciele przemysłu metalur-

cznego starają się zrzucić z siebie wszelką odpowiedzialność i twierdzą, że Shearer ich szantażował.

Komisja śledząca przerwała narazie swe prace. Dalsze śledztwo pójdzie w kierunku ustalenia ile pieniędzy wydano na propagandę zbrojeń i jakie skutki ta akcja odniosła.

W kołach senackich twierdzą, że PROPAGANDA TA KOSZTOWAŁA WIELE MILJONÓW DOLARÓW.

Ujawnienie tak skandalicznych faktów w przededniu przyjazdu Mac Donalda do Ameryki stawia rząd Stanów Zjednoczonych w bardzo przykrych sytuacjach i może wywołać komplikacje podczas rokowań.

Zeszcpeciono ulicę Piotrkowską

Kostka granitowa wzdłuż szyn oraz wybrukowane zakręty ulic nie są niczem uzasadnione. Nie tylko zagranicą, ale i w Warszawie dawno zarzucono ten system.

Dziś, gdy roboty asfaltowe na ulicy Piotrkowskiej zbliżają się już ku końcowi i gdy w planie prac nie dadzą się prze prowadzić żadne zmiany, przypadkowo dowiadujemy się o rzeczy niezwykle ciekawej a rzucającej niezbyt pochlebne światło na sposób prowadzenia robót w Łodzi. Mianowicie jak to można zaobserwować na odcinkach, które już są wyasfaltowane, wzdłuż szyn układane są wąskie paski kostki granitowej, które szpecą jezdnię asfaltową, niwecząc jej jednolitość.

Te paski kostki asfaltowej ułożone są z obu stron szyn, a na skrzyżowaniach ulic, tam gdzie linie tramwajowe robią skręt, cała jezdnia, miast asfaltem, pokryta jest kostką.

Pasy granitowe i całe przestrzenie wyłożone kostką były zrobione dlatego, że asfalt łączy się rzekomo łatwiej z kostką aniżeli z szynami, wobec czego przejeżdżające tramwaje, które wywołują wstrząsy jezdni powodowałyby, że obok szyn tworzyłyby się wyrwy.

Tymczasem we wszystkich miastach zachodnio-europejskich tam, gdzie nawierzchnia asfaltowa układana jest na ulicach między szynami tramwajowymi, nie ma żadnych pasów kamiennych, ani też żadnych przerw na skrzyżowaniu ulic. Prosto szyny wszędzie są wpuszczane bezpośrednio w asfalt, ruch kołowy jest nie mniejszy, a mimo to jezdnia się trzyma, nie pęka i nie tworzą się wyrwy.

Jak się okazuje, w Warszawie, gdzie rok rocznie coraz nowe ulice przedmieścia wylane są asfaltem przed rokiem już powstała podobna kwestja, czy należy zostawić kostkę granitową koło szyn, czy też należy, na wzór europejski, łączyć asfalt, bezpośrednio z szynami. Wobec wyłonienia się takiej kwestji, na próbę ułożono przed niedawnym czasem odcinek szyn bezpośrednio w asfalcie na pl. Trzech Krzyży. Próba ta dała bardzo dobre rezultaty.

Specjaliści w tej dziedzinie stwierdzili, że jezdnie nie pęka mimo wylania asfaltu bezpośrednio koło szyn i stwierdzili

też, że pozostawianie kostki granitowej wzdłuż linii tramwajowych nie jest już nigdzie stosowane jako przestarzałe i niecelowe.

Wobec powyższego postanowiono, że na przyszłość na wszystkich ulicach,

które będą asfaltowane w Warszawie, asfalt będzie lany, względnie prasowany bezpośrednio obok szyn, gdyż jest to o wiele ładniejsze i praktyczniejsze. Natomiast wszędzie, gdzie leżą obecnie kostki granitowe stopniowo będzie się usu-

teczniało poprawki, usuwając te pasy wzdłuż szyn i zalewając puste miejsca.

W Łodzi, gdzie ulice były rzeczywiście fatalne, uczyniono pierwszą próbę wyasfaltowania jezdni na ul. Piotrkowskiej. Dziwnem się musiało wydawać wszystkim, że na skrzyżowaniach ulic ułożono zamiast jednolitego asfaltu pasy z kostki granitowej, nie mówiąc już o wąskich paskach koło szyn. I obecnie nasunąć się musi pytanie dlaczego, w chwili kiedy już przystąpiono po wieloletnich tradycjach i mozolach do asfaltowania ulic nikt nie zainteresował się tem, jakie do skutku w tej mierze już poczyniono i że w Warszawie stwierdzono niezbicie iż posilkowanie się przy asfaltowaniu kostką granitową jest zupełnie niecelowe i niepotrzebne.

Zrozumiałą przecież jest rzeczą, że przy przeprowadzaniu wszelkiego rodzaju inwestycji w roku 1929 nie należy stosować systemów prac z roku 1925, albowiem od owego czasu zaszyły już pewne zmiany, udoskonalono już szereg rzeczy. Tymczasem u nas nikt się tem nie zainteresował. Przyjęto na wiarę, że taka kostka być musi, i że nie można pewnych miejsc wylać asfaltem i na tem się skończyło.

Dziś już może nie można tego naprawić zresztą nie wiemy, jak brzmi umowa i czy w tej umowie możliwe byłoby jakieś zmiany. Stwierdzić jeno pragniemy na podstawie tego, co nam doniesiono z Warszawy, że układanie szpecących ulic z kostki granitowej jest zbyteczne i można się było doskonale bez tego obejść.

Dlaczego tem się nikt nie zainteresował, oto jest pytanie, na które pragnęlibyśmy otrzymać odpowiedź. S.

Dr. med.

Mieczysław Kocen
powrócił.

Analizy lekarskie.

Piotrkowska 109. Tel. 80-65.

Wielki atak na Łódź odbędzie się w niedzielę, o godz. 7-mej wiecz. na Placu Hallera.

Program tygodnia obrony powietrznej i przeciwgazowej zasługuje na specjalne omówienie.

I tak w pierwszym rzędzie w niedzielę dnia 6-go b. m. o godzinie 2-jej min. 30 po poł. na terenie wyścigów konnych w Rudzie Pabjanickiej odbędzie się wielkie popisy lotnicze. W popisach tych wezmą udział najlepsi piloci myśliwcy 1-go pułku lotniczego, między innymi zaś jeden z asów aeronautyki porucznik — pilot Więckowski, uczestnik ostatniego raidu Małej Ententy.

Na całość święta lotniczego złożą się: akrobacja wykonana indywidualnie i w grupie na aparatach wysiłkowych — pościgowych typu „Spad”, zestrzeliwanie baloników, defilada w locie eskadry bombardującej (płatowce olbrzymie typu „Farman” — Goliat” — dwumotorowe) oraz wloty pasażerskie na samolotach typu „Hanriet”.

Drugim niezmiernie ciekawym i pouczającym punktem programu niedzielnego będzie wielki atak lotniczo-gazowy, który odbędzie się o godz. 7-jej wieczorem na Placu Hallera. W ataku tym wezmą udział trzy płatowce typu „Farman—Goliat”, przystosowane do nocnego bombardowania, oraz jako obrona artylerja przeciwlotnicza, plutony karabinów maszynowych, reflektory aparaty podsłuchowe itp.

Po środku Placu Hallera wzniesiony zostanie specjalny budynek, który służyć będzie jako obiekt atakowany przez samoloty. Na obiekt ten lotnicy rzucac

będą bomby imitowane świetlnymi rakietami. W pewnym momencie budynek zostanie wysadzony minami w powietrze. W tej chwili zawezwany zostanie 2-gi Oddział Łódzkiej Ochotniczej Straży Ogniowej. Strażacy w maskach przeciwgazowych, ze względu na obecność gazów, które w pewnej chwili będą intensywnie wydzielane przez wystrzelenie znacznej ilości pocisków, przystąpią do obrony płonącego budynku.

Impreza ta jakiej Łódź dotąd nie widziała, ze wszechmiar ciekawa, stanie się niewątpliwie ewenementem w życiu łódzian. Atak rozpocznie się punktualnie o godz. 7-jej wieczorem i trwać będzie około 45 minut, poczem uczestniczące w nim samoloty krążyć będą blisko godzinę nad miastem.

W czasie tym lotnicy zrzucą na miasto świetlne bomby, dające imponujące wrażenie. Pokaz ten doskonale zobrazuje grozę nocnego ataku samolotów na miasto.

Dodać należy, że celem koniecznego zapoznania jaknajszerszych mas ludności ze sposobem walki i obrony przeciwlotniczej i gazowej, Komitet wojewódzki LOPP, w Łodzi żadnej opłaty za wstęp na Plac Hallera pobierać nie będzie.

Obie imprezy zostaną zorganizowane przy kolosalnym nakładzie pracy ze strony Wojewódzkiego Komitetu L. O. P.P., DOK. 4 i wszystkich jego oddziałów, 1-go pułku lotniczego i 1-go pułku artylerji przeciwlotniczej w Warszawie.

Bicze z piasku.

Dyssertacja o kradzieży.

Prawnicy, blurokraci i inni nudni formalisci w dobrej wierze ryzykują twierdzeniem, że kradzież jest czynem przestępnym i karalnym.

Przypuśćmy, że mają słusność, przypuśćmy, że istotnie otaczająca nas rzeczywistość nie zadaje na każdym kroku kłamu tej teorii, nie chce się o to spierać, bo mnie zanudza na śmierć, ale pragnę dowiedzieć, że są pewne artykuły, których kradzież jest niekaralna, tolerowana i są takie, których kradzież jest wprost zalecana, a nawet narzucana przez opinię publiczną.

Takim artykułem i to pierwszej potrzeby jest np. pocałunek. Warunkiem jego istnienia jest poniekąd illegalność, artykuł ten w legalnym obrocie handlowym się nie znajduje, sama bowiem legalizacja przez akt ślubu deprecjonuje go całkowicie. Cała jego wartość na giełdzie miłosnej tkwi w jego illegalizmie.

Wyobraźmy sobie np. taką sytuację: jest, oczywiście, cichy wieczór letni... Słońce zachodził purpurowo, złocąc szczyty drzew... Z pół i łak bije odurzający aromat ziół i zbóż... Szczęśliwy ptaków zwolna milknie... Siedzimy oboje nad rzeką, patrząc w zadumie, jak fala pieściwie uderza o brzeg...

No, proszę państwa, co teraz musi nastąpić? Nie może, ale musi. Rozumie się — pocałunek. On musi ją netylko pocałować, ale ukraść pocałunek. Kradzież staje się tu nakazem, imperatywem i netylko nie jest karalna, ale słodko wynagradzana, a przeciwnie, karalnym byłoby zanębianie kradzieży. Cóżby się bowiem stało z młodzieńcem tak przesadnie

skrupulatnym, któryby, aby uniknąć kradzieży, odepwał się do dziewicy tak:

— Pani, pragnę cię pocałować, ponieważ jednak kradzież jest czynem występny, nie uczynię tego bez twojej zgody. Udziel mi zatem formalnego twego pozwolenia i odwróć nieco buziuchnę na południo-zachód, by mi ułatwić wykonanie zamiaru.

Młodzieńiec taki byłby zgubiony w oczach dziewicy i w opinii świata, przez życie szedłby z pietnem hańby na czoło i zmarłby bezpoformnie. Dlaczego? Bo cofnął się przed kradzieżą pocałunku, gdy obowiązkem jego było „łagodnym ruchem otoczyć jej wiotką kibić i wpić się żarłocznymi ustami w purpurową krużę jej warg”. Tak postępuje prawdziwy gentleman. Potem są wprawdzie wyrzuty, że „Pan jest nikczemnikiem! Pan nadużył mego zaufania! O, co ja teraz pocznę nieszczęśliwa!” — ale wymówki te brzmią jak najładniejsza muzyka w uszach człowieka, który spełnił swój obowiązek.

Czy mógł nie ukraść?

A potem wracasz z dziewicą do domu. Po kolacji zostawiasz w samych w salonie i dziewczica pokazuje ci zbiór swych fotografii.

...Ona w salonie na kanapie, ona w ogrodzie wśród kwiatów, ona na łódce, ona pod drzewem, ona na drzewie...

Wybierasz najlepszą i bezceremonjalnie chowasz do portfela.

— Kto panu pozwolił? Jak pan śmie? Fe, będą się gniewać! To nieładnie z pana strony, to zwykła kradzież!...

Tak jest, zwykła kradzież, a przecież

świnia byłbyś, gdybyś nie ukrał, bo potoci pokazano, żebyś kradł, zniewagą byłoby, gdybyś nie ukrał!

To są romantyczne imperatywy kradzieży.

Równie bezkarnie kradnie się także zapalki, ołówki, depozyty, książki, myśli, dowcipy i inne rzeczy.

Co do książek, to utarła się już sankcjonowana przez opinię formą tej kradzieży, mianowicie przez pożyczanie, jest to jednak drobiazg, o którym wspominać nie warto. Upominać się o skradzioną w ten sposób książkę jest powszechnie potępiane, jako gorsząca małostkowość, nikt też przyzwyczajony tego nie czyni, z wyjątkiem nielicznych bibliofilów, profesorów i innych starych pierników. Taki piernik potrafi zupełnie niedelikatnie domagać się zwrotu tomu encyklopedji, choć ma w szafie piętnaście dalszych tomów, których i tak nigdy nie przeczyta, a ten tom bardzo był komuś potrzebny np. do podłożenia pod nóżkę kiwającego się stolika.

Zapalki kradnie się przez nieświadomość. Wszystkie pudełka od zapalek podobne są do siebie, jednego od drugiego nie można odróżnić, skądże więc u licha można wiedzieć, że te zapalki, które leżą na stole przy papierośnicy mego sąsiada, nie są moje?

Dla ułatwienia orientacji moim bliźnim mam zwyczaj pisać na każdym pudełku od zapalek: „ukradzione Padalecowi”. Wynalazek ten uchronił mnie może od nadmiernych kradzieży zapalek, nie przysporzył mi jednak przyjaciół. Uwagażają to za grafomanję.

Ponieważ ołówków jest większa różnorodność, niż pudełek od zapalek, przeto i metoda kradzieży jest inna. Ołówki zaleca się kraść przez roztargnienie. Należy postępować tak: prosi się znajomego o pożyczanie ołówka na sekundę dla za-

pisania adresu, pisząc pyta się go od niechcienia: no, jak tam, sesja sejmowa będzie zwołana, czy nie? Znajomy zapala się do tematu i zaczyna perorować. Wtedy należy przez roztargnienie schować ołówek do kieszeni, powiedzieć znajomemu dowiedzenia i pójść do swojej roboty.

Od niepamiętnych czasów nie kupilem ołówka, a mam kolekcję wcale ładną. Mam nawet poważne wątpliwości, czy ołówki wogóle są w handlu, czy też pewna ilość ołówków jest w obiegu i jedni odkradają je drugim? Mam zwyczaj na swoich ołówkach robić specjalne nacięcia. Przed rokiem w Paryżu pożyczyłem komuś nowy ołówek. Jakież było moje wzruszenie, gdy w tym roku na P.W.K. pożyczam od kogoś ołówek, patrzę — a to ten sam, tylko znacznie krótszy! Ilu ludzi musiało go sobie wzajemnie odkradać, zanim koleją przyszedła na mnie.

Tak samo, jak z ołówkami, dzieje się z dowcipami. Jeśli czytelnicy nie spostrzegli się dotąd, że jestem dowcipna bestja, to im to niniejszem anonsuję. Otóż ileż razy mi się zdarza, że świetny dowcip, który w towarzystwie strzępiałem z języka, po kilku dniach wraca do mnie w formie kawału! „Opowiem ci byczy kawał!” — mówi mi przyjaciel i słowo w słowo powtarza mi mój własny dowcip. Nie mogę się przyznać, że to mój, bo gotów nie uwierzyć, więc muszę się śmiać.

Niekiedy po dłuższej wędrowce dowcip dociera do jakiejś redakcji i pewnego dnia czytamy go w druku. Ktoś za niego zgarnął forszę. Nie dalej jak wczoraj powiedziałem pyszny dowcip, że sejm spokojnie i owocnie pracować będzie nad budżetem aż do wiosny, a już dziś wyczytałem te prognozy w jednym z pism. Z tej krótkiej dyssertacji widać, że twierdzenia o karalności kradzieży nie należy generalizować.

Padalec.

KRONIKA

Październik

4

PIĄTEK

Dziś: Franciszka z Asyżu
Jutro: Placyda M.

Wschód słońca	5.40
Zachód słońca	5.09
Wschód księżyca	7.17
Zachód księżyca	5.45
Długość dnia	10.26
Ubyło dnia	5.38

Łodzi niema!

Zjednoczona komisja sportowa Automobil-Klubów polskich wydała przewodnik automobilowy po Polsce, w którym niema ani słówka o Łodzi.

W jakimś tam łódzkim powiecie,
Za siódmą górą i rzeczką,
Gdzieś w okolicy Pabjanic
Istnieje sobie miasteczko.

Łodzię się zwie ta miejscina
I kiepską cieszy się sławą;
Dwa ma wszystkiego dancingi.
Gdzie jej się równać z Warszawą.

Warszawa — to mi jest miasto!
W Łodzi są sami pętaży,
Gdy warszawianin spać idzie,
Wstaje łodzianin do pracy.

Albo, na przykład, więzienie,
(Nie trza lepszego kontrastu):
Na czterech w Łodzi „siedzących”
W Warszawie siedzi piętnaście.

Każde jednako twierdzenie
Zawsze powinno być ściśle:
A może Łódź nie istnieje,
Może jest tylko wymysłem?

Automobil-Klub wszechpolski
Rozśmieszyć wszystkich potrafi
Lecz tak, jak koza na pieprzu,
Zna się na geografii.

Umiecie zmieniać w swych autach
Opony stare na nowe,
Zmieńcież, panowie, czempredzej
Swoje opony mózgowe.

BEBE.

Sprawy wojskowe.

Rejestracja rocznika 1911.

Dziś, w piątek, dnia 4 b. m., winni zgłosić się do rejestracji w biurze wojskowo-policyjnym (Piotrkowska Nr. 212) mężczyźni rocznika 1911, zamieszkali na terenie 5-go komisariatu policji, o nazwiskach na litery:

L, Ł, M, N, O, P,

oraz mężczyźni tegoż rocznika, zamieszkali na terenie 14-go komisariatu policji, o nazwiskach na litery:

A, B, C, D, E, F, G.

Jutro, w sobotę, dnia 5-go b. m., winni zarejestrować się mężczyźni rocznika 1911, zamieszkali na terenie 5-go komisariatu policji o nazwiskach na litery:

R, S, Sz., T.

oraz zamieszkali na terenie 14-go komisariatu policji, o nazwiskach na litery:

H, Ch., I, J, K, L, Ł.

Do rejestracji należy przynieść wszystkie dokumenty osobiste. (b)

Spis rocznika 1909.

Dziś, w piątek, dnia 5-go b. m., winni zgłosić się do spisów w biurze wojskowo-policyjnym (Piotrkowska 212) mężczyźni rocznika 1909, zamieszkali w obrębie 1-go komisariatu policji, o nazwiskach na litery:

Sz., T, U, W, Z, Ż.

Jutro, w sobotę, winni zgłosić się do spisów zamieszkali na terenie 2-go komisariatu policji o nazwiskach na litery:

A, B, C, D, E, F, G, H, Ch., I, J, K.

Do spisów należy przynieść wszelkie posiadane dokumenty. (b)

Dyżury aptek.

Dziś w nocy dyżurują apteki: Suks, F. Wójcickiego (Napiórkowskiego 27), W. Danieleckiego (Piotrkowska 127), Ilnickiego i Cymera (Wólczajska 37), Suks, J. Hartmana (Młynarska 1), J. Kahana (Aleksandrowska 81). (b)

KRWIĄ OCIEKAJĄCY LUDZIE

NIE MOGĄ ZNALEŹĆ MIEJSCA W SZPITALACH ŁÓDZKICH.

Kasy chorych nie płacą składek swemu związkowi.

Łódź, upośledzona pod wieloma względami i wykazująca brak najprymitywniejszych urządzeń, zwłaszcza w dziedzinie szpitalnictwa znajduje się na ostatnim miejscu w Polsce, posiadając znikomą ilość łóżek, która absolutnie nie wystarcza na zaspokojenie zapotrzebowania. Katastrofalny brak łóżek w Łodzi wzrasta się z roku na rok, wytwarzając bardzo często tragiczne sytuacje.

Pamiętamy wszyscy straszną katastrofę, jaka miała miejsce na Chojnach przy skrzyżowaniu kolei żelaznej. Pamiętamy wszyscy jaką zgrozę obudził fakt iż rannych nie było poprostu gdzie umieścić. Wszystkie łóżka w szpitalach łódzkich było zajęte. Nosze z ociekającymi krwią ludźmi trzeba było pozostawić na korytarzach.

A nie był to niestety, wypadek wyjątkowy!

Niemal każdej nocy, zdarza się, że ofiary nieszczęśliwych wypadków pozostawiane być muszą

przez kilka godzin bez miejsca.

Są wypadki, kiedy trzeba zganiać z łóżek rekonwalescentów, zupełnie jeszcze osłabionych lub też pacjentów lekko cho-

rych, by opróżnić miejsce dla bardziej ciężkich wypadków. Szeroki ogół społeczeństwa łódzkiego, który nie miał okazji zetknięcia się blisko ze stosunkami, panującymi w szpitalach łódzkich z powodu braku miejsc, nigdy nie będzie w stanie zrozumieć do jak potwornych rozmiarów doszedł w naszym mieście

brak łóżek.

W tych warunkach staje się oczywiście że wszelkie wysiłki, zmierzające do uzdrowienia tych stosunków, powinny być otoczone szczególną opieką, a wszystkie czynniki, które w jakikolwiek sposób mogłyby w tej akcji okazać pomoc, powinny nie szczędzić wysiłków, celem przyczynienia się do zlikwidowania tej potwornej bolączki społecznej, jaką jest brak łóżek szpitalnych.

A w związku z tem pragniemy poruszyć na tem miejscu pewną sprawę, wysoce aktualną. Oto przed trzema laty okręgowy związek kas chorych w Łodzi, celem częściowego złagodzenia „kryzysu szpitalnego”, rozpoczął budowę wielkiego szpitala w naszym mieście,

przy ulicy Zagajnikowej. Nie trzeba wy-

jaśniać jakie znaczenie dla Łodzi miałyby powstanie tego szpitala. Robota trwała bardzo długo, ponieważ prowadzona była z własnych funduszy, w miarę napływu składek członkowskich od wszystkich kas chorych województwa łódzkiego, zrzeszonych w okręgowym związku kas.

W chwili obecnej budowa już jest ukończona. Pawilony, które mieścić mają ogółem 270 łóżek wykończono, jak również wykończone już są specjalne gabinety lecznicze. Roboty posunięte są tak daleko że

szpital może być oddany do użytku publicznego jeszcze w bieżącym roku.

Wyłoniły się jednak obecnie trudności finansowe, na które właśnie pragniemy zwrócić uwagę.

Otóż suma, potrzebna na całkowite wykończenie szpitala, zakup niezbędnych utensylii itd. nie przekracza 1 milion 200 tys. złotych. Związek jednak tych pieniędzy niema, aczkolwiek jego wierzytelności znacznie sumę tę przekraczają. Mianowicie, od kilku miesięcy, wszystkie niemal kasy chorych woj. łódzkiego, które z rzeszone są w okręgowym związku kas w Łodzi, a z tego tytułu płacić winny składki, zaprzestały płacenia tych składek prawie zupełnie, i mimo wielokrotnych monitów, w dalszym ciągu nie chcą tych swych obowiązków spełniać, wskutek czego winne są do dzisiejszego dnia przeszło 1.500.000 zł.

Jest to sprawa wewnętrzna związku, to też nie interesowalibyśmy się nią, o ile nie wchodziłaby tu w grę sprawa, wykończenia i oddania do użytku publicznego, wielkiego szpitala. Łódź potrzebuje tak pilnie zwiększenia ilości łóżek szpitalnych, że nie wolno nad powyższą sprawą przejść do porządku.

Jest to zagadnienie obchodzące nie tylko ubezpieczonych w kasie chorych, lecz ogół społeczeństwa, albowiem oddanie do użytku 270 łóżek, przyczyni się do poważnego odciążenia szpitali prywatnych,

które dziś muszą często zamykać drzwi przed najbardziej potrzebującymi ich pomocy.

Nie wolno tedy pozostawić tej pięknej sprawy w zawieszeniu. Zainteresować się nią powinny niezwłocznie odpowiedzialne władze, w tym wypadku okręgowy urząd ubezpieczeń w Warszawie, który może

zmusić wszystkie kasy województwa łódzkiego do płacenia składek,

ściąganých od setek tysięcy swych członków. Pieniądze te potrzebne są na oddanie do użytku szpitala, a więc muszą być jaknajprędzej zapłacone. Sum.

Baczność! W tył zwrot! Marsz!

Dyscyplinę i rygor wojskowy

wprowadził nowy nadzorca w stosunku do pracowników Kochanówka.

W ostatnich czasach coraz częściej zdarzają się w szpitalach dla nerwowo i psychicznie chorych w Kochanówku za targi pomiędzy personelem a zarządem szpitala. W pierwszym rzędzie pracownicy domagali się przyznania im prawa do pomocy lekarskiej na miejscu, aby nie potrzebowali udawać się, w razie jakiegokolwiek wypadku, do Łodzi lub Aleksandrowa.

W powyższej sprawie zarząd zajął ostatecznie przychylnie stanowisko, obecnie więc decyzja zależy wyłącznie od kas chorych w Łodzi, albo Aleksandrowie.

Dowiadujemy się teraz o nowym, bardzo poważnym zatargu, który może już pociągnąć za sobą niezbyt pożądane skutki. Mianowicie cały personel pielęgniarski wystąpił przeciwko nowemu nadzorcy w szpitalu, który wprowadza podobno wojskową karność i dyscyplinę, domagając się stawiania na baczność, odczytywania raportów itd. itd.

Pracownicy nie chcieli podporządko-

wać się tym nowym zarządzeniom i zwrócili się ze skargą do zarządu szpitala. Wobec tego, iż przez dłuższy czas sprawa powyższa nie została załatwiona w myśl życzeń pracowników, w dniu wczorajszym delegacji związku pracowników udali się do zarządu towarzystwa, sprawującego opiekę nad szpitalem i oświadczyli, że w razie, jeśli nowy nadzorca w dalszym ciągu będzie wprowadzał rygor wojskowy w szpitalu, gotowi są przystąpić do strejku.

Jesteśmy zdania, że sprawą tą powinien zainteresować się również magistrat. W żadnym bowiem wypadku nie wolno dopuścić, by w takim szpitalu, jak Kochanówek, w szpitalu dla nerwowo i psychicznie chorych, którzy ani chwili, ani jednej sekundy nie mogą pozostać bez opieki, nastąpiło nawet krótkie bezrobocie pracowników. Nieporozumienia, jakie tam panują, powinny być jaknajrychlej usunięte. (i).

Szoferzy pracują 16 godzin na dobę.

Nienormalne warunki życia i pracy powodują szybką utratę zdrowia. Rząd przyrzekł wydanie specjalnych przepisów, normujących pracę szoferów

Jak się dowiadujemy, w dniu wczorajszym udała się do Warszawy delegacja związku szoferów, która wraz z delegacją warszawskiego związku złożyła w ministerstwie pracy i opieki społecznej obszerny memoriał w sprawie unormowania warunków pracy dla kierowców samochodowych.

W memoriale tym szoferzy wskazują, że czas pracy kierowców samochodowych, zwłaszcza pracujących na taksówkach, trwa

PRZECIĘTNIE 16 GODZIN

bez przerwy na dobę. Należy wziąć pod uwagę, że praca ta odbywa się w bardzo ciężkich warunkach, albowiem szoferzy na taksówkach znajdują się stale na ulicy, wśród zmiennych warunków atmosferycznych i zmuszeni są wchłaniać w

siebie powietrze pełne gazów, wydzielanych z materiałów pędnych, oraz pył uliczny.

Bardzo wielu szoferów zatrudnionych jest przez 24 godziny, to też siłą rzeczy MUSZA SPAĆ W SAMOCHODACH, bądź podczas postojów, bądź też w garażach. Praca taka przeczy wszelkim zasadom higieny zbiorowej i nietylko, że nie może być wydajna, ale stanowi poważne niebezpieczeństwo, gdyż

POWODUJE SZYBKĄ UTRATĘ ZDROWIA,

prowadząc do przedwczesnego niedoletstwa fizycznego dziesiątki tysięcy pracowników.

W grę wchodzi tu również inna sprawa, bardzo poważna, a mianowicie bezpieczeństwo przechodniów i pasażera.

Szofer, który pracuje w takich warunkach

NIE MOŻE DOSTATECZNIE PANO- WAC NAD SWEMI NERWAMI, nie może, wskutek zmęczenia, skupiać dostatecznie uwagi i często wbrew woli powoduje nieszczęśliwe wypadki.

Wobec powyższego szoferzy stwierdzają, że ze względu na charakter swego zawodu nie powinni być dłużej zatrudnieni od maszynisty kolejowego, lub też motorniczego tramwajowego. W konkluzji proszą o wydanie specjalnych przepisów, które będą regulowały dokładnie warunki i czas pracy szoferów na pojazdach zarobkowych.

Delegacji oświadczone w ministerstwie, że memoriał ich będzie jaknajrychlejszej rozpatrzonej. (i)

NĘDZARZE W MANKIETACH.

WŚRÓD BEZROBOTNEJ INTELIGENCJI, WYPCHNIĘTEJ POZA NAWIAS NORMALNEGO ŻYCIA.

Jedynym marzeniem ich jest — łyżka stawy i ciepły kął.

Ostatnio pisze się bardzo wiele, a jeszcze więcej się mówi na temat nędzy inteligencji. Wylicza się przytem szereg powodów tego stanu rzeczy: a więc przede wszystkim ogólna sytuacja w kraju, następnie skutki wojny, wreszcie nadprodukcja zawodów wywołanych itd.

Powiadają więc niektórzy, że mamy za dużo lekarzy, adwokatów i inżynierów,

że cała inteligencja skupia się w większych miastach, podczas gdy na prowincji odczuwa się brak wykwalifikowanych pracowników umysłowych, że wreszcie inteligencja nasza, rozproszona po różnych gałęziach pracy, nie umie utrzymać między sobą ścisłego kontaktu i pod względem organizacyjnym stoi jeszcze na bardzo niskim poziomie.

Są to wszystko rozważania może słuszne, ale niewykraczające poza ramy teorii która przecież nikomu jeszcze chleba nie dała. Piękne słowa i szczytne hasła nie nakarmią głodnych nauczycieli, nie zastąpią postrzępionych spodni inżynierskich, ani nie uchronią, od zimna i deszczu rodziny urzędnika, pozbawionego dań nad głową.

A nędza inteligencji naszej jest straszna, może nawet okropniejsza, niż sobie wyobrażają ci, którzy na ten oklepany temat tyle mówią i piszą. Inteligent dżiesięjzy przestał walczyć o ideały, bo cały czas swój poświęca ciężkiej walce o kęs chleba, o całe buty o ciepły kął.

Obraz nędzy inteligencji łódzkiej odzwierciedla się w całej pełni w tych nielicznych instytucjach, które, porzuciwszy piękne frazesy, nie rozdierają szat, nie lamentują, lecz

noszą realną pomoc podupadłym inteligentom. Do tych instytucji zaliczyć należy w pierwszym rzędzie wydział opieki społecznej przy magistracie. Instytucja ta, porządkując rocznym kapitałem w wysokości 4 milionów złotych, co stanowi około 18 proc. całego budżetu komunalnego, stara się w miarę sił przysięść również z pomocą tej części inteligencji naszej, któ-

ra wskutek tych lub innych przyczyn znalazła się w sytuacji bez wyjścia.

Kardynalnym warunkiem poprawy bytu jest zaspokojenie głodu, dlatego też przede wszystkim utworzono dla inteligencji

tanią kuchnię,

która mieści się w oddzielnym pawilonie w parku Sienkiewicza tuż przy wejściu do parku od ulicy Kilińskiego.

OBIAD ZA ZŁOTÓWKĘ

W budynku tym znajdują się dwie obszerne sale — jedna na dole, druga na górze — oraz oszklona weranda. Na sali stoi szereg stołów, przykrytych czystymi białymi serwetami. Kilka kelnerek, w białych fartuchach i białych czepkach po daje gościom do stołu zdrowe i smaczne obiady. Kuchnia znajduje się pod kierownictwem wytrawnego kucharza p. Wróblewskiego, który dawniej pracował w „Teatralnej”. Niejeden może z obecnych inteligentów, stołujących się w taniej kuchni magistrackiej, pamiętać p. Wróblewskiego

z dawnych lepszych czasów, kiedy to siedział do późnej nocy w „Teatralnej” w wytwornym towarzystwie wyperfumowanych pań. Czasy się zmieniły, ale dobre i to...

Obiady w taniej kuchni dla inteligencji są zdrowe, smaczne i obfite, a przede wszystkim — niebywale tanie, bo

kosztują tylko złotówkę.

Za tę niezwykle niską cenę gość dostaje dwa dania: zupę i mięso z jarzynami, a do tego sporą kromkę chleba.

Mięso jest zawsze w dwóch gatunkach do wyboru. Menu zmienia się codziennie w ciągu tygodnia, lecz co tydzień mniej więcej powtarzają się te same dania.

Tania kuchnia wydaje obiady na miejscu i do domu.

Wśród inteligencji naszej panuje jeszcze fałszywa wstydlivość, to też wielu inteligentów, posiadających rodziny, dla których obiad z taniej kuchni jest może jedynym posiłkiem w ciągu dnia, woli przy-

słać dziecko z menażkami, niż spożyć obiad na miejscu

„UPRZYWILEJOWANI”

A niektórych nie stać nawet na zapłacenie złotówki za obiad! Są tacy z pośród naszych zredukowanych urzędników i bezrobotnych inteligentów. Tym magistrat wydaje

obiady bezpłatnie.

Naogół z taniej kuchni dla inteligencji korzysta

około 400 osób,

w tem połowa korzysta z usług kuchni bezpłatnie.

Inteligent, chcący korzystać z obiadów w parku Sienkiewicza zwraca się przede wszystkim do wydziału opieki społecznej. Specjalni kontrolerzy przeprowadzają dochodzenie, czy dana osoba rzeczywiście znajduje się w krytycznej sytuacji i na zasadzie raportu kontrolera wydział opieki społecznej określa do jakiego stopnia magistrat powinien pomóc petentowi.

Swego czasu istniały takie kuchnie również dla robotników, lecz praktyka wykazała, że ten sposób niesienia pomocy bezrobotnym nie daje dobrych rezultatów. Postanowiono więc robotnikom okazywać pomoc w naturze. Robotnicy otrzymują więc co miesiąc

16 kilo produktów żywnościowych (mąkę, kaszę, ryż i cukier) odzież, czasem dach nad głową, a czasem nawet pieniądze (minimalne wsparcie wynosi 30 złotych miesięcznie).

Talony na obiady robotnicy nie otrzymują, jest to wyłączny przywilej inteligencji.

A teraz rzecz bodaj najciekawsza: kto korzysta z tanich obiadów dla inteligencji? Z jakich zawodów i dziedzin pracy rekrutują się ci proletariusze w mankietach? Co spowodowało ich nędzę?

„BYLI” LUDZIE

Oto — zredukowany nauczyciel szkoły powszechnej, posiadający żonę i dziecko.

Niegdyś przed wojną, pracował usil-

nie na polu oświaty, wydawał nawet per-jodyczne piemko p. t. „Pszczoła”. Obecnie znajduje się w krytycznej sytuacji materialnej. Jest bez posady. Mieszka z żoną i dzieckiem w nędznej izbie pod schodami, gdzie z trudem może się pomieścić jedno tylko łóżko. Obecnie codzień posyła swe jedyne dziecko do tanej kuchni

po trzy bezpłatne obiady.

A oto drugi inteligent, znajdujący się w stokroć gorszej sytuacji materialnej. Jest to

były biuralista,

posiadający żonę i pięcioro dzieci. Bez posady.

Żona — inteligentniejsza kobieta — zarabia niewiele sprzątaniami u dawnych swych znajomych. W domu okropna nędza. Otrzymuje 4 obiady bezpłatnie.

Są również tacy, którzy wpadli w nędzę z własnej winy. Do nich należy były kupiec, ongiś właściciel domu i wielkiego składu win i wódek. Hulaka. Przepił cały majątek. Wszystko poszło na licytację. Został bez mebli, bez mieszkania z żoną i dziewięciorgiem dzieci. Teraz nie ma nawet na kawałek chleba. Otrzymuje cztery obiady do domu.

Wreszcie — były urzędnik pocztowy. Żonaty. Zarabiał nieźle. Coś go skusiło i pewnego dnia

popenił drobną defraudację.

Sprawę wykryto i nieuczciwego pocztowca aresztowano. Po wyjściu z więzienia znalazł się na bruku, bez posady. Obecnie stołuje się w taniej kuchni dla inteligencji.

Lecz to są wyjątki. Większość z pośród inteligentów, stołujących się w kuchni magistrackiej to ludzie nieszczęśliwi, złamani przez życie, ludzie, przywykli do wygód, do dostatku i posiadający wyższe aspiracje.

Dziś ci sami ludzie proszą o łyżkę cieplej stawy.

Ego.

Zarządowi jak również i personelowi Towarzystwa „Uzdrowisko” składają tą drogą serdeczne podziękowanie za doznaną opiekę, jednocześnie ślą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku

Pensjonariuszki z września 1929 r.

W fotelu i za kulisami.

GRUBE RYBY.

Komedia w 3-ach aktach Michała Bałuckiego w Teatrze Kameralnym.

„Grube ryby” należą do sztuk, które winny znajdować się w „żelaznym” repertuarze każdego teatru. Komedia ta jest, jakby „arka przymierza” pomiędzy dawnymi i nowymi laty polskiej twórczości teatralnej. Proces starzenia się „Grubych ryb” nastąpił niebywale szybko. Szybciej, niż jakiegokolwiek bądź innej sztuki. Był okres młodości, a po nim zaraz nadeszła starość. Ale starość bez uwiadu starczego. Prędzej, niż można było przypuszczać, „Grube ryby” stały się sztuką stylową. Elektryczność i radio, kłno i jazzband, motor i rakietka, samolot i zeppelin, słowem demon ruchu i szatan dynamiki uczyniły z Ciaputkiewiczów, Patagowiczów i Wistowskich jakiegoś postacie sielsko-anielskie i jowialno-słoneczne.

Ileż uroku ma dziś to małe kochane, pogodne mieszkanko Ciaputkiewiczów... Jakież rozrzewnia i ta poczciwa babunia i ten dobroduszny dziadzius i stary wiewny sługa z typu rezydentów w szlacheckich dworach, zakonserwowany jeszcze świetnie w niektórych miasteczkach na głuchej prowincji...

Jakąż leżkę wywołują Wandzia i Helenka w epoce, w której uosobienie cnoty i niewinności zaczyna się od... pół-dzielnictwa!...

I pomyśleć tylko, iż ta cała galeria typów — przed 40 laty była nawskroś aktualna, a krytyka ówczesna zarzucała Bałuckiemu, że niewolniczo fotografuje rzeczywistość!

Tak, proszę państwa... Motor pędzi życie z szybkością, wzrastającą z dnia na dzień... „Grube ryby” nie wytrzymały tempa wyścigu... Ale zato w tym biegu nabrały stylowości najprzedniejszego gatunku.

Teatr Kameralny wydobyl stylowość komedji w sposób czarujący. P. C. Zbuczkemu, reżyserowi sztuki należą się wyrazy pochwały za pastelowość barw, jakiego potrafił nadać „Grubym rybom”. Pomyśl rozpoczęcia i zakończenia sztuki hejnałem z wieży Marjackiej uważam za niezwykle szczęśliwy, jako że podkreśla staroświeckość w sposób dyskretny, a jakież wymowny.

Odegrano rzecz koncertowo. Premje-

ra „Grubych ryb” była właściwym otwarciem Teatru Kameralnego.

Mistrz Mieczysław Frenkiel kreował rolę Wistowskiego. Powtarzanie tego, że Frenkiel jest fenomenem aktorskim, byłoby frazesem. Ale odgadnięcie tego fenomenu, zanalizowanie metody jego gry, jest dla krytyka zadaniem trudnym, ale jakież wdzięcznym. Frenkiel jest przede wszystkim aktorem, którego bogactwo środków ekspresji scenicznej polega na absolutnej prostocie. U niego nie znać ani cienia wysiłku, ani śladu roboty aktorskiej. Postać najbardziej stylowa i od życia społecznego oderwana będzie w jego interpretacji zawsze bezpośrednia, a przede wszystkim ludzka w swym obiektywnym komizmie. Exemplum — Wistowski. Wistowski jest nawskroś groteskowy. Ale jest to groteska człowieka, a nie marionetki, w której jak w soczewce, zebrane są wszystkie rysy komiczne. Wistowski Frenkiel nie jest komiczny, bo i człowiek nie jest komiczny. Komiczny jest błazen w cyrku, stary lowelas w farsie francuskiej, Harold Lloyd w filmie. Lecz Chaplin już nie jest komiczny, bo jego typy mają duszę... Frenkiel jest komiczny, jednak nie dlatego, że gra z umiarem, czy też dystynkcją, lecz dlatego, że daje człowieka i to człowieka na tle swych małych śmieszności codziennych.

Frenkiel gra z niebywałym spokojem.

Czyż jest to jednak anglosaska flegma Chaplin? Nie!... Albowiem Frenkiel nigdy nie jest zimny, lecz przeciwnie — jakież serdeczne ciepło wnosi ten wielki artysta z pojawieniem się na scenę. Istotnie to jest fenomen aktorski!... Ten mistrz nad mistrze ma gorącą, młodzieńczą duszę, która radioaktywnie promieniuje jakimś wzruszającym ciepłem, jakąś rozrzewniającą serdecznością w momentach zda się napozór najbardziej ku temu nieodpowiednich... I dlatego Wistowski kreowany przez Frenkiel komiczny nie jest ani na sekundę. To jest człowiek trochę śmieszny, trochę zarozumiały trochę uparty, trochę rubaszny, a przede wszystkim — dobry. Frenkiel wydobyl z Wistowskiego pełnię dobroci i pełnię poczciwości!...

Pozostały zespół godnie sekundował Mistrzowi. Zwłaszcza p. Daniłowiczowi należą się słowa rzetelnego uznania. Ten młody artysta ma niewatpliwie talent charakterystyczny, który ujawniał się w każdej kwestji i każdym ruchu jego Patagowicza. Uroczą była p. Lubińska (Wanda), b. miła p. Waczyńska (Helenka), stylowa p. Biskupska (Dorota).

P.p. Zbucki (Onufry) i Górski (Filip) stworzyli dwa typy o pierwszorzędnej zacięciu charakterystycznym.

Artysta-malarz p. E. Pietkiewicz nadał komedji stylową szatę dekoracyjną.

W. POLAK.

TEATR MIEJSKI.

Dzisiaj i jutro „RYWALE” Andersona, Stallingsa i Zuckmayera, w przekładzie Jerzego Kossowskiego, kapitalna sztuka oparta na przeżyciach wojennych, która zdobyła rekordowe powodzenie na scenach zagranicznych, po raz pierwszy w Polsce w Teatrze Miejskim w Łodzi wystawiona w reżyserji i inscenizacji jednego z najwybitniejszych polskich reżyserów, Leona Schillera.

Wystawienie „Rywali” w Teatrze Miejskim przewyższa niewątpliwie wystawę zagraniczną tej sztuki, a to dzięki fenomenalnej ilustracji sztuki teatralnej — filmem, zakupionym specjalnie przez dyrekcję. Sceny batalistyczne Fox-Filmu „Świat w płomieniach” stanowią świetne tło żywej, barwnej akcji. Obsada premierowa, o której prasa wydała opinie jak najlepszą. Główne role kreują p.p.: Jarkowska, Kijowski i Krzemieński. Imponujące dekoracje: K. Mackiewicz. Chóry i orkiestra: Z Białostocki.

„HENRYK VI NA ŁOWACH”

Jutro w sobotę, dnia 5 b. m., o godzinie 4-ej po południu „Henryk VI na łowach” — uroczystość W. Bogusławskiego, urządzone dla młodzieży. Słowo wstępne wygłosi Jerzy Ronard Bujanski, kierownik literacki Teatru Miejskiego.

Bilety w cenie od 50 groszy do 4 zł. należy zamawiać w sekretariacie Teatru Miejskiego od godz. 11—2 i 7—9 wiecz., tel. 116.

„WESELE FIGARA”

Pojutrze w niedzielę o godzinie 4-ej po poł. przedstawienie popularne „Wesele Figara”, wesołe widowisko z chórami. Obsada premierowa z p.p.: Jarkowska i Woskowski na czele. Chóry prowadzi: Z. Białostocki. Ceny niższe.

„MIRA EFROS”

W niedzielę wieczorem o godzinie 8.30 kapitalna sztuka Gordina „Mira Efros”, grana stale przy wypełnionej widowni. Jest to ostatnia sposobność zobaczenia tego świetnego widowiska. Ceny niższe.

Bilety do nabycia w kasie zamawiać w kwiatarni Salwy, Moniuszki Nr. 2, od godziny 10 rano do 7 wieczorem bez przerwy.

„W CZEPKU URODZONY” — w Teatrze Miejskim. Wesoła komedia W. Rapackiego „W czepku urodzony”, która zdobyła pełne powodzenie w Warszawie w ubiegłym sezonie, wejdzie na afisz Teatru Miejskiego już niedługo. Próby w fok. Reżyseruje Konstanty Tatarakiewicz.

TEATR KAMERALNY.

Dodatkowe i ostatnie występy M. Frenkła.

Wobec ogromnego powodzenia, jakim cieszą się występy Mieczysława Frenkła, kreującego kapitalną rolę Wistowskiego w „GRUBYCH RYBACH”, dyrekcji Teatru Kameralnego udało się uprosić mistrza o dwa jeszcze dodatkowe występy. Mieczysław Frenkiel wystąpi więc dziś w piątek oraz w sobotę i niedzielę.

„RZECZYWISTOŚĆ”

W niedzielę o godzinie 5 po południu po raz ostatni komedia Bolesława Górczyńskiego „RZECZYWISTOŚĆ” z Kozłowska, Lubieńska, Relewicz-Ziemińska i Melina.

„KAROL I ANNA”

Mocna dramatycznie, lecz nie pozbawiona swoistej poezji sztuka L. Franka o trzech ludziach, których wykołosała wojna „KAROL I ANNA” po ogromnych sukcesach, jakie odniosła na wszystkich scenach Zachodu, dana będzie jako najbliższa premiera. Reżyseruje L. Zbucki. Przekład Jacka Frühlinga.

TEATR POPULARNY.

Dzisiaj piątek premiera angielskiej groteski Montgomeriego „CALY DZIEŃ BEZ KLAMSTWA”. Reżyseruje M. Melina. Dekoracje przygotował E. Pietkiewicz. Obsadę stanowią: I. Falańska, I. Kozłowska, Z. Marcinowska, L. Pilarzka, St. Debicz, A. Górecki, W. Ścibor, M. Pluciński, A. Tartakowicz.

W sobotę wieczorem i niedzielę dwa razy powtórzenie „Caly dzień bez kłamstwa”.

BAJKA DLA DZIECI.

Jutro sobota o godzinie 4 po poł. oraz w niedzielę o godzinie 12.30 w południe wesoła, barwna i efektowna, urozmaicona tańcami i śpiewami bajeczka dla dzieci B. Herta „ZAKŁĘTE TRZEWICZKI”. Udział biorą: Zielińska, Puchniewska Trapszówna, Górowski, Górecki, Pluciński, Tartakowicz, Tatarski, Staszewski, Warchałowski.

Dzisiaj i dni następnych.

Superfilm produkcji „Columbia Pictures”

Łódź Podwodna S.44

Dramat potężnych uczuć i konfliktów.

W rolach głównych:

Dorota Revier
Jack Holt.

Nad program: Najnowsze i najciekawsze zdjęcia z wydarzeń w Polsce.

Powiększona orkiestra symfoniczna pod batutą Sz. Bajgelmana.

W dniu 3 października 1929 r. rozstał się z tym światem nasz nieodżałowany mąż, ojciec, dziadek i teść

B. P.

SZULIM PRZYBYSZEWICZ

przeżywszy lat 71.

Wyprowadzenie drogich nam zwłok z domu żałoby przy ul. Wólcząńskiej Nr. 37 na cmentarz żydowski odbędzie się dziś, w piątek dnia 4 października 1929 roku o godzinie 1-ej po południu.

Stroskana Rodzina.

Wszystkim, którzy tak licznie wyrazami współczucia z powodu zgonu

B. P.

Johanny z Krawców

Borysowej Wachs

dzielili z nami żalobę, jaką ta strata nas dotknęła, składamy z głębi zbolątego serca płynące podziękowanie.

Rodzina.

P. dyr. Władysławowi Hoehrowi z powodu śmierci

MATKI JEGO

wyrazy spólczenia składa

R. Hurwiczowa.

Z powodu zgonu

B. P.

Joanny Wachsovej

składamy członkowi Zarządu naszej Spółki p. B. Wachsovi i pozostałej Rodzinie wyrazy sz zerego współczucia

Zarząd Domu Transportowo-Ekspedycyjnego

S. Jelin i S. Rudomin

Spółka akc. w Łodzi.

Koledze naszemu p. J. Jakobsonowi z powodu zgonu Ojca Jego

B. P.

IZAKA JAKOBSONSA

składa wyrazy głębokiego współczucia

Personel firmy „Dom Handlowo-Komisowy”
„SAIR” Sp. Akc. w Łodzi.

Głęboko wzruszeni śmiercią

B. P.

IZAKA JAKOBSONSA

Ojca kolegi naszego p. J. Jakobsona składają wyrazy współczucia

Sz. Borysański, I. D. Rabinowicz i S. Landau.

10 milionów bezrobotnych w Europie.

W pismach niemieckich ukazały się ostatnio bardzo ciekawe zestawienia, wykazujące, jak straszliwym ciężarem dla państw europejskich jest problem bezrobocia. W całej Europie (łącznie z Rosją sowiecką) znajduje się dziś około 10 milionów bezrobotnych.

Jeśli weźmie się pod uwagę, iż każdy bezrobotny otrzymuje z kas państwowych zasiłek w wysokości przynajmniej trzech złotych dziennie, otrzymamy na

całą Europę około 30 milionów złotych, wydawanych dziennie na bezrobotnych przez wszystkie państwa europejskie. W ciągu jednego roku cyfra ta wzrasta do sumy blisko 11 miliardów złotych, a więc do sumy, wyższej, niżeli wszystkie wydatki budżetowe kilku państw europejskich. Cyfra ta jest tak wymowna, iż wszelkie dalsze komentarze wydają się być zbędne.

Pabjanice.

—O—

MISTRZOSTWO PABJANIC.

Mistrzostwo Pabjanic w lekkiej atletyce zdobył klub robotniczy Krusche i Ender (39 punktów). Drugie miejsce zajęła „Sokół” (38 p.), trzecie miejsce gimnazjum męskie — (9 p.). Pozostałe kluby nie zdobyły żadnego punktu z wyjątkiem klubu „Orle”, który zdobył 1 punkt.

W grupie żeńskiej mistrzostwo zdobyła drużyna żeńska „Sokoła”, drugie miejsce Krusche i Ender, trzecie miejsce „Orle”. Grupa męska Krusche i Ender i żeńska „Sokoła” otrzymały tytułem nagrody cenne puchary ufundowane przez miejski komitet wychowania fizycznego. Wyniki rozgrywek klubów pabjanickich ujawniły wysoką klasę i Pabjanice uważane są obecnie za gróźnych konkurentów Łodzi w lekkiej atletyce.

ELEKTRYFIKACJA MIASTA.

Od roku 1928 elektrownia posiadająca 1200 abonentów. Z chwilą, gdy elektrownia miejska została przebudowana i rozpoczęła czerpać prąd z elektrowni łódzkiej liczba abonentów wzrosła szybko i wynosi dziś 4000, czyli że w przeciągu 20 miesięcy przybyło 3000. Zadłużenie miasta w elektrowni łódzkiej, która własnym kosztem rozbudowała sieć elektryczną w Pabjanicach wynosi obecnie 1.060.000 zł. Ostatnio miejski zakład elektryczny poczynił starania o otrzymanie koncesji na dostarczanie prądu okolicznym gminom, które wzamian za dostarczanie im prądu zezwoli na przeprowadzenie przewodów napowietrznych.

Przyłączenie gmin do m. Pabjanic podniosłoby ogromnie rentowność tego przedsiębiorstwa. Pewne przeszkody w realizacji tego zamierzenia stawia projektowana budowa w Łodzi elektrowni okręgowej dla całego województwa.

OPIEKA NAD DZIECKIEM.

W przyszłym tygodniu otwarta zostanie miejska stacja opieki nad dzieckiem i matką. Stacja będzie się mieścić w domu przy ulicy Zamkowej 34. Stacją prowadzić będzie dożywianie niemowląt, wydawanie zapomóg dla karmiących matek oraz otaczać opiekę lekarską nad zgłoszonymi dziećmi. Personel stacji będzie się składać narazie z trzech osób.

ODCZYTY.

W piątek, dnia 4 października w auli Gimnazjum Miejskiego im. J. Piłsudskiego (Sienkiewicza 46) odbędzie się odczyt p. Adama Stebelskiego z Warszawy n. t. „Łódź u schyłku Rzeczypospolitej”. Wstęp 30 gr. Początek punktualnie o godzinie 5-ej po południu.

Giełdy zbożowe

Poznań, 3 października

Ceny bez zmian.

Warszawa, 3 października
Zyto 23,90—24,00, pszenica nowa 39,00—40,00
jęczmień browarniany 27,00—29,00, jęczmień na kasze 25,00—25,50, owies jednolity 24,00—25,00
rzepak 67,00—70,00, mąka pszenna 0000 65 proc. 65,00—70,00, mąka pszenna luksusowa 75,00—80,00, mąka żytnia 39,00—40,00, otręby żytnie 15,00—16,00, otręby pszenne szale 21,00—22,00
otręby pszenne cienkie 17,00—18,00, kuchy Inland 45,00—46,00, kuchy rzepakowe 32,00—33,00.
Ceny rozumieją się za 100 kg. paritet wagon Warszawa.

Lwów, 3 października

Pszenica krajowa dworska 39,75—40,75, pszenica krajowa zbiorowa 37,00—38,00, żyto małopolskie 25,00—26,00 jęczmień małopolski, przemiał 20,75—21,75, mąka pszenna 65 proc. 68,00—69,00, otręby żytnie 13,75—14,25.

Magazyn Galanterji i Bielizny

„JÓZEF”

Piłkowska 116.

Zanim kupicie
krawat lub bieliznę
prosimy obejrzeć naszą wystawę i ceny.

Mój pierwszy film.

Artur Socha w obrazie „Mocny Człowiek”.

Trudno o bardziej dobrany zespół, niżeli obsada „Mocnego człowieka”. Reżyser Henryk Szaro dobierał aktorów nie tylko z pośród znanych „gwiazd” sto licy, ale sięgnął również po odtwórcę roli Bieleckiego zagranicę, angażując Grzegorza Chmarę, z prowincji zaś ścigał Artura Sochę, jednego z najwięcej cenionych artystów scenicznych.

Sochę pamiętałem jeszcze z jego występów w teatrze krakowskim. Zainteresowany jego nową zupełnie kreacją filmową, zwróciłem się z prośbą o wywiad.

— Czy mógłby Pan mi coś opowiedzieć o swojej karierze?

— Chętnie. Po ukończeniu szkoły aplikacyjnej w 1912 r., grałem w Kame-ralnym Teatrze Moskiewskim, potem należałem do zespołu oświatowego, po-zostającego pod kierunkiem R. Rybo-skiego, pracowałem wreszcie w „Redu-ście” z Juljuszem Osterwa.

Warunki nie były świetne. Grało się wszędzie i jak wypadło: czasem na-wet w prostej oborze, na jakiejś prymi-tywnej scenie. Dziś jesteśmy w lep-szych warunkach. Ale przecież ilekroć wracam do tych wspomnień, — myślę, że to był okres, kiedy teatr żył, walczył i wychowywał...

— A potem?

— Po wojnie bolszewicko - polskiej wstąpiłem do teatru dramatycznego. Od 1922 roku gram w teatrze krakow-skim im. Słowackiego. Ostatnio zaś przenieśliśmy się do Łodzi, gdzie gram „Hinkemanna” Ernesta Tollera.

— Jaki „genre” rolę uprawia Pan naj-chętniej?

— Bohaterski z zabarwieniem cha-rakterystycznym. Kiedy mi pan Szaro przedstawił scenariusz, napisany prze-zeń wspólnie z Jerzym Braunem, natych-miast zorientowałem się, że propono-wana mi rola Górskiego, jest jak gdyby wymarzona dla mnie... Zgodziłem się. W czasie pracy w atelier przekonałem się, że instynkt mnie nie zawiodł...

Górski — wielki, ale słaby człowiek. Górski — morfinista, szukający ucieczki od ludzi i świata — cóż za możli-wość do rozwinięcia szerokiej ekspresji aktorskiej!

Pod wpływem p. Szaro, reżysera „Mocnego Człowieka”, postanowiłem zerwać z płytkim ujmowaniem roli, ja-ko szeregu odrębnych scen. Dążyłem do tego, aby wszystkie poszczególne sceny, jakie odegrałem, wiązały się kon-sekwentnie w jedną skoordynowaną ca-łość. Rozumie Pan o co mi chodzi: o je-dnolitość ekspresji, o stworzenie typu, słowem, o to, co nazywamy kreacją. Wierzę, że mi się to powiodło.

— Jeszcze jedno pytanie, które mu-szę z obowiązku zadać. Jest Pan prze-cież aktorem teatralnym, który teatr ko-cha... Czy jest Pan zdania, że kino jest konkurencją sceny, jej wrogiem?

— Wprost przeciwnie. Ci, którzy są-dzą, że kino zabija teatr, ujmują zagad-nienie zbyt powierzchownie. Mojem zda-niem, dzięki X Muzie, teatr zajmować zaczyna tereny jemu tylko należne.

Gdzie istotą rzeczy będzie słowo, poezja — tam panować musi jedynie i wszechwładnie teatr, kino zaś zaanek-tuje wszelkie inne tematy, pozostawia-jąc dziedzinę poezji słowa nietkniętą.

Zawsze twierdziłem, a dziś wiem z pewnością, że są to dwie zgoła odręb-ne gałęzie jednego, wielkiego drzewa: rzetelnej sztuki.

Rozmowę naszą przerywa donośny głos reżysera Szaro...

— Pod światłem jupiterów Socha kontynuuje swą ciężką pracę; tworzy idealną postać Górskiego, taką, jaka wyobrażał sobie wielki genjusz St. Przy-byszewskiego.

Piotrków-Trybunalski.

(Telefonom od własnego korespondenta)

Dowiadujemy się, że w najbliższym czasie zajdą zmiany personalne wśród grona starszego nauczycielstwa szkół po-wszechnych w Piotrkowie. Władze zwie-rzchnie zdecydowały szereg transloka-cji, które, jak słychać, dotyczą osób czynnych nie tylko zawodowo, ale i poli-tycznie.

W dniu wczorajszym usiłowała popeł-nić samobójstwo w ogrodzie obok hal targowych przez wypicie jodyny 23-let-nia Władysława Chodorowicz. Denatkę przewieziono do szpitali św. Trójcy. Stan jej nie jest niebezpieczny. Przyczyną samobójstwa jest podobno zawód mi-łosny.

W fabryce krzesel Winszego w Ra-domsku w ostatnich czasach notowano systematyczne kradzieże krzesel. Prze-prowadzone dochodzenie ustaliło, że kra-dzieży dokonywali robotnicy tejże fabry-ki Bolesław Aksman i Henryk Czajkow-ski.

Aresztowanych przekazano do dyspo-zycji sędziego śledczego.

W sądzie okręgowym w Piotrkowie odbyła się sprawa Joanny Zajdel, miesz-kanki Tomaszowa, która w kwietniu br. rzuciła do dołu kloaczego swe jedynie-sięczne dziecko. Sąd skazał dzieciobój-czynię na 2 lata ciężkiego więzienia.

Jak wszędzie, tak i w Polsce
angielska herbata Lyons'a
staje się niezastąpioną

HERBATA LYONS'a

DO NABYCIA

we wszystkich pierwszorzędnych handlach kolonialnych

Lustracja zw. Kasy chorych została tylko chwilowo przerwana i będzie dalej prowadzona.

Jak wiadomo, przed kilkunastu dnia-mi do Łodzi przybyli delegaci głównego urzędu ubezpieczeń w osobach dyr. Dag-nana i ins. Deresza którzy rozpoczęli lu-strację gospodarki okręgowego związku kas chorych w Łodzi. Lustracja trwała 10 dni. W tym czasie dokładnie skontro-lowano księgi, obrazujące całokształt go-spodarki finansowej związku. Po dziesię-ciu dniach delegaci wezwani zostali w sprawach służbowych do Warszawy, wo-bec czego zmuszeni byli lustrację swą przerwac.

Jak się dowiadujemy, wbrew wszel-kim pogłoskom, lustracja okręgowego związku kas chorych nie została jeszcze

zakończona. W najbliższych dniach przy-będą ponownie do Łodzi pp. Dagnan i De-resz, którzy zakończą rewizję gospodar-ki i wówczas dopiero złożą obszerny ra-port głównemu urzędowi ubezpieczeń. I

Prawo.

Czy syn

żonaty dziedziczy lokal
po śmierci matki.

Wyobraźmy sobie następującą sytu-ację. Dwupokojowy lokal zajmowała pa-nię Z. z synem od 1919 roku w ciągu 10 lat. W roku 1928 syn pani Z. ożenił się i zamieszkał z żoną w mieszkaniu teś-cjów. Pan Z. wyprowadzając się od mat-ki do teściów nie wymeldował się. Po upływie pół roku od daty wyprowadź-ki syna pani Z. zmarła. Natychmiast po pogrzebie matki syn wprowadził się za-raz z żoną do lokalu zmarłej matki i usi-łował płacić komornie, uważając siebie za sukcesora praw lokalu. Właściciel domu komornego przesyłanego pocztą nie przyjął i wystąpił do sądu przeciw Z. o eksmisję z zasady tej, iż oboje mał-żonkowie zajmują w jego domu lokal bez tytułu prawnego. Pozwani w obro-nie swej wysunęli art. 12 ustawy o o-chronie lokatorów, który głosi: „W ra-zie śmierci lokatora jego wstępni, zastę-pni, współmałżonek i rodzeństwo, którzy do chwili jego śmierci stale z nim miesz-kałi wstępują w umowę najmu, o ile nie zrzekną się tego prawa wobec wynajmu-jącego. Przepis ten nie ma zastosowa-nia do osób, które w chwili śmierci lo-katora posiadają inne mieszkanie”. W da-nej sprawie zależeć będzie więc wszyst-ko od zeznań świadków, którzy usta-łią, czy syn zamieszkiwał z matką sta-le aż do jej śmierci. O ile świadkowie stwierdzą, iż w dacie śmierci matki Z. zajmował z żoną inny lokal, w tym wy-padku sąd orzeknie eksmisję pozwa-nych z objętego po-matce lokalu.

Niedźwiedź wyrwał rękę chłopcu w ogrodzie zoologicznym.

Berlin, 3 października.

Z Frankfurtu donoszą, iż dziś w cza-sie zwiedzania ogrodu zoologicznego przez wycieczkę uczniów, zdarzył się tragiczny wypadek.

Jeden z uczniów zbliżył się zanadto do klatki, w której mieścił się wielkie brunatne niedźwiedzie.

Jeden z nich porwał chłopca za rękę w okolicy ramienia i mimo użycia bro-ni palnej przez długi czas nie można by-ło oderwać niedźwiedzia od dziecka.

Chłopiec stracił całą rękę aż do ra-mienia. Jest słaba nadzieja utrzymania go przy życiu.

Już od jutra!

Już od jutra!

Podbijający wszystkie bez
wyjątku dotychczasowe
— szlagierowe premjery —

p. t.

Motyl Brukowy

z Anną May Wong

Grand-Kino.

B. wojewoda padł ofiarą zamachu

Kraków, 3 października.

Dr. Aleksander Morawski, który zajmował w swoim czasie stanowisko wojewody stanisławowskiego, uległ ta-jemniczemu wypadkowi.

Przebieg nieszczęśliwego wypadku przedstawia się następująco: P. Mo-rawski zdążył na polowanie do lasów p. Lubiga drezyną motorową.

Na zakręcie w odległości mniej wię-cej 11 km. od Majdan (powiat Skole koło Stryja) drezyna w pełnym pędzie najechała na położoną tuż obok szyn wielką belkę drewnianą, długości mniej więcej 5 m.

Skutki najechania były straszne. Drezyna została wyrzucona z szyn z niebывałą siłą.

P. woj. Morawski, upadając głową na ziemię, doznał

ciężkich obrażeń

i tylko dzięki przytomności umysłu ja-dającej wraz z nim drezyną urzędniczką,

która udzieliła mu pierwszej pomocy, został uratowany.

Sądząc z położenia belki oraz z fak-tu, że na 15 minut przed wypadkiem przejechał ten odcinek pociąg towaro-wy bez szwanku, nie ulega wątpliwo-ści, że belkę drewnianą położono rozmyślnie.

celem wywołania katastrofy. Poszlaki wskazują na to, iż mamy tu do czynienia

z zamachem na tle politycznym.

Niewątpliwie śledztwo policyjne, któ-re zostało podjęte, doprowadzi do uję-cia i ukarania sprawców.

Dziś po raz ostatni!

Drugi z kolei nasz przebój po intrygancie ulubieniec narodów
IWAN PETROWICZ
Hr. Agnes Esterhazy
w porwijącym dramacie erotycznym i miłości p.t.

„Ostatni romans”

Orkiestra pod dyr. p. R. Kantora. Dziś początek seansów o g. 4-ej. Na I-szy seans wszystkie miejsca po 1 zł. Orkiestra pod dyr. p. R. Kantora.

Jutro premjera **MOTYL BRUKOWY** z Anną May Wong.

FINANSE ŚWIATA.

Od czasu naszego ostatniego omówienia niewątpliwie do najpodroższych wydarzeń należy wielka fuzja w bankowości niemieckiej.

Jak wiadomo, sfuzjonowały się dwa z pośród największych w Niemczech czterech t. zw. „D” — banków. W rzeczywistości fuzja ta obejmuje znacznie większą ilość instytucji bankowych niemieckich i zagranicznych, których portfele są bądź w posiadaniu sfuzjonowanych banków, bądź przynajmniej są przez te Deutsche Bank i Disconto-Bank kontrolowane.

Fuzja dała bankowości niemieckiej instytucję o kapitale 285 milionów marek, a więc bez mała 600 milionów złotych, do której to sumy daleko wszystkim naszym bankom razem wziętym.

Niewątpliwie fuzja Deutsche-Disconto oznacza wzmocnienie kości bankowości niemieckiej. Wzmacnia także ich sytuację na rynku światowym. Jest wyrazem tendencji koncentracji kapitału oraz racjonalizacji zawodu bankierskiego.

Ruch koncentracyjny naszego kapitału odbywa się w dużym stopniu spontanicznie: kapitał zdążył do banków większych jako pewniejszych i solidniejszych; na koniec 1926 roku 4 największe banki miały depozytów 129 milj. zł. na 134 milj. zł. wszystkich banków związkowych, zaś na koniec 1928 r. miały już 400 milj. zł. 777 milj. co oznacza wzrost z 38 na 51 proc.

Tej koncentracji kapitału towarzyszyć atoli powinna koncentracja organizacyjna aparatu bankowego. Koncentracja tak bardzo pożądana nastąpić może tylko dzięki świadomej woli ludzi przedsiębiorczych (dr. Kehl z Deutsche Bank) — na którą czekamy.

Rozwój wypadków w Cłty po ostatniej zwycię dyskonta jest bardzo znamienity.

Stopa dyskonta prywatnego w dalszym ciągu zwyżkuje, rynek wykazuje w dalszym ciągu stan ostrego niemał napięcia. Depozyty paryskie są w dalszym ciągu wycofywane w kwotach setek tysięcy funtów szterlingów dziennie. Rezerwa Banku Angielskiego stopniała do 136 milj. £.

W tej sytuacji głośno mówią w An-

gli o tem, że 1-procentowa podwyżka (jest to pierwsza jednocentowa podwyżka od lat ośmiu!) okazała się niewystarczającą i nie zabezpiecza należyte rezerwy kruszcowo-dewizowej oraz kursu funta szterlinga.

Mimo, że w sferach przemysłu angielskiego, odczuwającego dotkliwie dżenie pieniądza, ostro narzeka się na ostatnie pociągnięcie Banku — w sferach finansowych zalecana jest dalsza podwyżka dyskonta. To przeciwstawienie obecnej tendencji jest bardzo charakterystyczne dla położenia Anglii.

W każdym razie także ostatni roz-

wój wypadków raz jeszcze potwierdza jak bardzo osłabła rola Anglii jako punktu koncentracyjnego kapitału światowego. Potwierdza także, iż jest to zjawisko strukturalne, nie dające się naprawić zwykłą środkami techniki bankowej.

Współcześnie (tego samego dnia) z angielską stopą podniesiona została stopa skandynawskich banków biletowych, co było dawno już zamierzone. — Bezpośredniego wpływu nawet na pniężny rynek kontynentalny zmiana stopy angielskiej nie wywołała.

Dr. A. Z.

W notesiku businessmana.

POŻYCZKI POLSKIE w Nowy Jorku straciły na kursie. Dotyczy to m. in. polskiej pożyczki stabilizacyjnej, której kurs chwile się w ostatnich dniach między notowaniami 82,50 a 80. Według ostatnio otrzymanych w Warszawie informacji, kurs naszej pożyczki stabilizacyjnej był notowany nawet na poziomie 80 — 81 dol. wobec kursu emisyjnego 92 dol.

PRZEWOZY WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW uległy następującym zmianom ceny.

Przy ładunku 15 ton przewożonym na odległość 300 kilometrów; podróżenie stawki przewozowej od 100 kg. jest następujące: cukier (zwyżka) 40 proc., mąka — zniżka — 2 proc., ryż — zwyżka — 104 proc., śledzie — zwyżka — 32 pr. słonina, smalec — zwyżka — 30 proc., żyto — zwyżka — 24 proc., węgiel — zwyżka — 12 proc. cement — zwyżka 20 proc.

WEDŁUG DANYCH P. U. P. P. rynek pracy za okres od 21 do 28 września włącznie wykazuje 83,063 bezrobotnych, w tej liczbie 27,499 kobiet. W stosunku do poprzedniego tygodnia, liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się o 3,070.

Bezrobocie zmalało w następujących P. U. P.: Łódź o 1,686, Częstochowa o 593, Białą o 467, Poznań o 387, woj. śląskie o 259, Sosnowiec o 242 etc., wzrosło natomiast w PUPP: Kraków o 121, Lwów o 116, Kielce o 103 etc.

G. U. S. ustalił wzrost drożyzny w ubiegłym miesiącu na 0,3 procent. (Żywność dała wzrost o 0,9 procent).

W **DZIENNIKU USTAW** nr. 68 znajduje się rozporządzenie ministrów: skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa w sprawie zniesienia cel wywozowych od skór surowych.

W pozycji celnej 227 nastąpiły zmiany, mocą których skóry surowe wołowe, cielęce, końskie, baranie, kozie, skórkę zajęcze i królicze niewyprawione oraz odpadki wszelkich skór surowych nie podlegają ocenie.

ROKOWANIA O CENTR. BANK KREDYTU DŁUGOTERMINOWEGO bynajmniej dotychczas nie zostały zerwane. Nie przesądzając narazie wyniku tych rokowań, należy stwierdzić, że w stanie faktycznym, dotyczącym tej sprawy, nic się nie zmieniło. Ustalony latem termin podjęcia rokowań w sprawie utworzenia Banku Centralnego na pierwsze dni października będzie dotrzymany. W najbliższych dniach udać się mają do Paryża delegaci celem kontynuowania tych rokowań.

OTRĘBAMI interesują się coraz bardziej eksporterzy. Cło od 1 grudnia wynosić będzie 5 zł. od 100 kg. Miesięczna produkcja otrębów wynosi u nas ok. miliona kwintali, z czego wywieźć można 30 procent.

Święto światła w Łodzi. Uroczysty obchód 50-letniego jubileuszu żarówki.

W dniu 21 października r.b. mija pięć dziesiąt lat od chwili, kiedy Thomas Alwa Edison wynalazł i skonstruował pierwszą nadającą się do praktycznego użytku, żarówkę elektryczną.

W całej Ameryce, jak również na zachodzie Europy, jubileusz wynalezienia żarówki, będzie obchodzony nader uroczystie. Cały świat kulturalny odda hołd i uznanie Edisonowi za jego wieko pomny, wynalazek.

Polska, z stolicą na czele, narówni z innymi państwami Europy, weźmie czynny udział w obchodzie jubileuszu żarówki.

Program obchodu święta światła w Łodzi, w centrum polskiego życia przemysłowego, zapowiada się interesująco.

W dniu jubileuszu odbędą się odczyty poświęcone omówieniu życia i twórczości Edisona oraz znaczeniu żarówki dla ludzkości.

W ostatnim tygodniu października, w oknach sklepu elektrowni Łódzkiej przy ul. Piotrkowskiej nr. 115, będzie urządzona specjalna wystawa.

Niezależnie od tego, Elektrownia Łódzka organizuje dwa konkursy:

- 1) na najracjonalniej oświetlone okno wystawowe i
- 2) na najracjonalniejszą reklamę zewnętrzną.

Dla obu konkursów zostały wyznaczo-

ne po 3 nagrody: 1 — 750 zł., 2 — 500 zł. 3 — 250 zł.

Wszystkie firmy, posiadające racjonalnie oświetlone okna wystawowe wzgl. reklamę zewnętrzną, proszone są o łaskawe wzięcie udziału w obu konkursach.

Przyjmowanie odpowiednich zgłoszeń będzie się odbywało w terminie do dnia 19 bm. w godzinach urzędowych w wydziale instalacyjnym elektrowni przy ul. Przejazd 58, pokój nr. 25.

Tamże będą udzielane wszelkie bliższe informacje, dotyczące konkursów oraz racjonalnego oświetlenia okien wystawowych.

Okna wystawowe i reklamy zewnętrzne, zgłoszone do konkursów, winny być oświetlone w czasie od dnia 21 do 27 października r.b. włącznie.

W skład komisji sędziowskiej dla obu konkursów wchodzi przedstawiciele następujących instytucji: stow. „Organizacja Gospodarki Światłej” w Warszawie, magistratu m. Łodzi, stow. techników w Łodzi, koła elektrotechników, architektów, stow. instalatorów, stow. polskich kupców i przemysłowców chrześcijan i stow. kupców m. Łodzi.

inicjatorzy obchodu święta światła w Łodzi są głęboko przekonani, że łódzkie sfery przemysłowo-handlowe, doceniając należycie znaczenie jubileuszu wynalezienia żarówki, wezmą czynny udział w obchodzie jubileuszowym.

Obrady izby przemysłowo-handlowej.

Pod przewodnictwem urzędującego wiceprezesa Edwarda Babiackiego odbyło się wczoraj w izbie przemysłowo-handlowej pierwsze organizacyjne posiedzenie sekcji przemysłowej izby. Udział w posiedzeniu brało 18 radców.

Prezesem sekcji na okres 6 miesięcy wybrany został wiceprezes izby Henryk Barciński, zaś zastępcą wiceprezes Edward Babiacki. Wybrana została komisja regulaminowa, składająca się z 5 radców: dr. Bruno, Biedermann, dr. Juljusz Bornet, Karol Ender, B. Gliksman i J. Li brach. Żadnych wolnych wniosków nie zgłoszono

W dniu wczorajszym w izbie przemysłowo-handlowej odbyło się posiedzenie komisji mandatowej, składającej się z 21 radców i członków przydium izby.

Na posiedzeniu przeprowadzono wybory podkomisji mającej za zadanie ustalenie listy członków komisji wymiarowej do spraw podatku przemysłowego. Ustawa o podatku przemysłowym przewiduje, iż połowa członków komisji szacunkowej składa się z kandydatów, przed stawianych prezesowi izby skarbowej przez zrzeszenia gospodarcze (obecnie przez izbę przemysłowo-handlową) i połowa z osób wyznaczonych przez naczelników urzędów skarbowych. Izba przedstawi prezesowi Towarnickiemu listę obejmującą 216 kandydatów z pośród których prezes zamianuje 72 członków komisji przy dwunastu łódzkich urzędach. Kadencja dotychczasowych komisji wymiarowych wygasa w końcu bieżącego roku.

Do podkomisji, która ustali listę weszli radcowie: dr. Bruno Biederman, Józef Kon, Roman Biebergal, inż. Gross, Roszak, Sobolewski — Stachlewski (Stowarzyszenie Piotrkowska 113) M. Halpern (Centralne stow. kupców), Frankus (stow. drobnych kupców chrześcijan), Berger (z Radomska).

Poza tem wybrana została komisja do spraw kolejowych. I.

Plajty we Lwowie.

We Lwowie zawiesiły wypłaty spokrewnione dwie firmy: Zelman Freifeld (Skarbowa 5) i Malka Freifeld (Częstochowska 5). Długi w Łodzi dosięgają 200 tys. zł. Audjencja ugodowa wyznaczona została na dzień 10 bm. zaś pretensje można zgłaszać do 7 bm. Akcje wierzycieli prowadzi stowarzyszenie fabrykantów przemysłu włókienniczego.

GIELDY.

URZĘDOWA CEDULA GIELDY WALUTOWEJ TRANZAKCJE.

Dolary 8,89 i pół.

CZEKI.

Belgia 124,25. Holandia 358,14. Londyn 43,33 i pół. Nowy York 8,90. Paryż 34,98; Praga 26,40 26,39 1/4. Szwajcaria 172,15. Wiedeń 125,39. Włochy 46,69. Berlin 212,51.

PAPIERY PASTWOWE I LISTY ZASTAWNE
Pożyczka inwestycyjna 118 119,50. Dolarówka 61,75. Dolarowa 80. Stabilizacyjna 102,50, 8-proc. Banku Gospodarstwa Krajowego 94. 4 i pół proc. listy zastawne zł. 48,25 48,50. 5-proc. m. Warszawy zł. 50,75 51. 8-proc m. Warszawy zł. 67 66,75 67,25.

AKCJE.

Dyskontowy 127. Powz. Kredytowy 110. Zarobkowy 78,50. Norblin 100. Starachowice 23 23,75. Klucze 9,40. Polski 168,50. Zachodni 70. Modrzejów 20. Ostrowieckie 84,50. Zieleniewski 84.

NOTOWANIA BAWELNY.

Liverpool, 2 października. Bawełna amerykańska, zamknięcie: styczeń 10,11, luty 10,13, marzec kwiecień 10,19, maj czerwiec lipiec 10,25, sierpień 10,22, wrzesień 10,18, październik 9,99, listopad grudzień 10,08, loco 10,41.

Liverpool, 2 października. Bawełna egipska, zamknięcie: styczeń 15,83, marzec 16,08, maj — 16,32, lipiec 16,39, wrzesień 15,54, październik 15,57, loco 16,75.

Aleksandria, 2 października. Bawełna egipska, zamknięcie: Sakellaris: styczeń 32,62, marzec 33,15, maj 33,55, listopad 32,08.

Ashmouni: luty 21,53, kwiecień 21,93, czerwiec 22,33, październik 20,70, grudzień 21,08.

Nowy York, 2 października. Bawełna amerykańska, zamknięcie: październik 18,80, listopad 18,81, loco 18,95. Kontrakty południowe: styczeń 18,95, luty 19,05, marzec 19,15, kwiecień 19,26, maj 19,36 — 19,37, czerwiec 19,29, lipiec 19,22, październik 18,76, listopad 18,81; grudzień 18,86 — 18,87.

Nowy Orleans, 2 października. Bawełna amerykańska, zamknięcie: styczeń 18,76 — 7, marzec 19,02, maj 1,16, lipiec 19,10 — 19,12, październik 18,51 — 2, grudzień 18,66 — 7, loco 18,50.

Klisze do REKLAM GAZETOWYCH
CENNIKÓW PROSPEKTÓW
Zdjęcia fotograficzne
dla celów reprodukcyjnych
RYSYNKI PROJEKTY REKLAMOWE
I WYDAWNICZE WYKONYWA

R. DORKENHAGEN
Tel. 11-72
Błódź
Piotrkowska 100

LEKARZ-DENTYSTA
H. Lewifa-Fuchs
PIOTRKOWSKA 50
powrócił.
Przyjmuje od g. 11—1 i od g. 3—6.

Zaparcie. Wszystkie środki rozwalnające cieszą się zawsze szybko przemijającą wziętością wbrew wszelkim zapewnieniom, czynionym w licznych ogłoszeniach i krzykliwych reklamach, jedynie tylko Cascarine Leprince zyskała sobie od szeregu lat trwałe uznanie, jako środek niezawodny dzięki swojemu świetnemu działaniu na gruczoły dróg trawiennych. Sprzedaj we wszystkich aptekach.

Dr. med.
J. POLAK
Choroby wewnętrzne i alergiczne
(astma, pokrzywka, artretyzm, reumatyzm)
ul. 6-go Sierpnia 22
fr. I piętro,
tel 64-21. przyjmuje od 9—12 i od 8—9 w.

Lekarz-dentysta
Fanny Horowicz
Cegielniana 25, I p. fr.
Ordynuje w godz. 9—1.

Odbiór stacyj nadawczych Europy
— dostępny już dla każdego! —

TELEFUNKEN 40

Odbiornik na Europę.

Zbyteczna antena zewnętrzna.

Automatyczne dostrajanie się do żądanej stacyj.

Interesujące broszurki w składach radiowych gratis.

Najstarsze doświadczenie. Najnowsza konstrukcja.

Do akt. Nr. 1281 1929 r.
Ogłoszenie.
Komornik Sądu Grodzkiego IV rew. w Łodzi, S. ZAJKOWSKI, zamieszkały w Łodzi, przy ul. Traugutta Nr. 10 na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 11 października 1929 r. od godz. 10 rano w Łodzi, przy ulicy Przejazd pod Nr. 2 odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do firmy „Bronisław Rozner” i składających się z urządzenia sklepowego i części samochodowych oszacowanych na sumę zł. 1.100.— Łódź, dnia 3 października 1929 r.
Komornik
S. Zajkowski

6

POKOJOWE mieszkanie, na przy cypalnej ulicy, centrum miasta, w Poznaniu, od zaraz do wydzierżawienia. O ferty do Reklamy Polskiej, Poznań, A leje Marcinkowskie go 6 pod „4228”

Lek. Dta

B. Kaufman
powrócił
Radwańska 2
Godziny przyjęć od 10-1-ej i 3-7-ej

OGŁOSZENIE

Opierając się na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 roku o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszechnego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 527), Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lipca 1928 roku o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów, oraz cegły (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 761) Rozporządzeniu Wojewody Łódzkiego z dnia 8 kwietnia 1929 roku, oraz na opinii Komisji Węglowej do badania cen, wyrażonej na posiedzeniu w dniu 2 października 1929 roku, podaje do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu Nr. 1051 z dnia 3 października 1929 roku zostały wyznaczone następujące ceny maksymalne (najwyższe):

Na węgiel za 100 kg. w defalu:

- DLA SKŁADÓW WĘGLOWYCH GRUPY „A”
Węgiel gruby, kostka Nr. 1, kostka Nr. 2 zł. 6.60.
- DLA SKŁADÓW WĘGLOWYCH GRUPY „B.”
Węgiel gruby, kostka Nr. 1, kostka Nr. 2 zł. 6.40.
- DLA SKŁADÓW WĘGLOWYCH GRUPY „C.”
Węgiel gruby, kostka Nr. 1, kostka Nr. 2 zł. 6.00.
- DLA BUDEK WĘGLOWYCH
Węgiel gruby, kostka Nr. 1, kostka Nr. 2, zł. 7.60.

W myśl par. 10 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych będą ukarani przez władzę administracyjną i instancję według art. 4 i 5 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10.000. złotych, o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych ustaw karnych.

Wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

UWAGA: Wszystkie przedsiębiorstwa węglowe winny posiadać cennik maksymalny na węgiel poświadczony przez Magistrat m. Łodzi; składy węglowe z bocznicami i bez bocznic, zaliczone do grup „A”, „B”, „C” obowiązane są do sprzedaży węgla, po cenach wyznaczonych dla poszczególnych grup, począwszy od dwóch korcy; składy hurtowe Górnośląskich koncernów oraz Dąbrowieckich kopalni — począwszy od pięciu korcy węgla.

Łódź, dnia 4 października 1929 roku.

Prezydent m. Łodzi

(-) **Br. Ziemięcki**

Fortepiany, Pianina i Fisharmonje

poleca w wielkim wyborze

Ernest Weilbach

Piotrkowska 154. Tel. 41-96.

Łaskawe obejrzenie składu, nie obowiązuje do kupna.

codziennie świeży

KEFIR

poza własnościami leczniczymi, dla osób zdrowych prosto z lodu na drugie śniadanie i podwieczorek. Też firmy znakomita śmietankę sterylizowaną poleca jedyny w Łodzi

Zakład Kefirowy

K. SIGALINA Narutowicza 6
Nr. tel. 46-04.

Jedynie, rzeczywiście urzędowo wypróbowane antyseptycznie spreparowane

Do nabycia we wszystkich aptekach, składach aptecznych i perfumerjach.

SZKOŁA KOSMETYCZNA Zatwier. przez Min. Spraw Wewnętrznych
A. RYDEL
Cegielniana 19, tel. 69-92. — Zapisy codziennie

ślawia institut cosmétique
Łódź, Piotrkowska 175. parter, m. 9. Tel. 1.3876

Godz. przyjęć od 10-2 i od 4-8.

Rutynowana nauczycielka z dyplomem konservatorium w Lipsku udziela lekcji gry fortepianowej. Tamże pianino do ćwiczenia. Sienkiewicza 37, m. 38
Lekarz - Dentysta
B. Makus
Mieszkałowa 51 Piotrkowska 51 tel. 21-23. Godz. przyjęć 3-7

I. N. GRYNHOLC
Łódź, Piotrkowska 37
Zakład piecyków i kuchen kaflowych, szamotowych, przenośnych także przedsięwzięcie robót zdunkich.

OGŁOSZENIE.

Syndyk tymczasowy masy upadłości Mendla Rejsfelda na mocy art. 502 K. H. wzywa wierzycieli powyższej upadłości, aby stawili się osobiście lub przez pełnomocników z dowodami usprawiedliwiającymi ich wierzycielstwo w siedzibie sądu w Łodzi przy ul. Kościuszki Nr. 53, tel. 2-12 w godzinach od 5-7 po poł. i oświadczyli, z jakiego tytułu i do jakiej sumy są wierzycielami masy upadłości.

Sprawdzenie wierzycielstwa na mocy art. 503 K. H. nastąpi w obecności Sędziego Komisarza dnia 11 października 1929 roku o godz. 12 w poł. w Sądzie Okręgowym w Łodzi w Wydziale Handlowym przy ulicy Żeromskiego Nr. 115, pokój Nr. 64.

Syndyk tymczasowy
a. adw. Aleksander Rozenholc
Łódź, ul. Kościuszki 53, tel. 2-12.

OGŁOSZENIE.

Syndyk tymczasowy masy upadłości firmy „M. Zajdler i M. Przygórski” na mocy art. 502 K. H. wzywa wierzycieli powyższej upadłości, aby w terminie 40-dniowym od daty niniejszego ogłoszenia stawili się osobiście lub przez pełnomocników z dowodami usprawiedliwiającymi ich wierzycielstwo u niego w Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej 50, tel. 71-87, w godz. 4-7 i oświadczyli z jakiego tytułu i do jakiej sumy są wierzycielami masy upadłości.

Sprawdzenie wierzycielstwa na mocy art. 503 K. H. nastąpi w obecności Sędziego Komisarza dnia 15-go listopada 1929 roku o godzinie 12 w Sądzie Okręgowym w Łodzi w Wydziale Handlowym przy ulicy Żeromskiego Nr. 115, pokój Nr. 64.

Syndyk tymczasowy
a. adw. Stanisław Fruchtgarten
Łódź, ul. Piotrkowska 50, tel. 71-87.

WEZWANIE.

Magistrat m. Tuszyna wzywa panów nabywców działek leśnych w osiedlu letniskowym „Tuszyn - Las”, by do dnia 20 października r. b. uregulowali w magistracie powstałe do dnia 1 października r. b. zaległości rat za nabyte od miasta parcele. W przeciwnym razie, w myśl punktu 4 umowy, przyrzeczenie kupna - sprzedaży zostanie rozwiązane.

Burmistrz
(-) **J. DOMOWICZ.**

POWAŻNA FABRYKA BRANŻY SPOŻYWCZEJ ODDA ZASTĘPSTWO na m. Łódź

solidnej firmie, wzgl. agentowi dobrze zapoznionemu u tamtejszych kupców.

Oferty sub „W. F.” w administracji „Republiki”

Związek

Inwalidów Wojennych
— Rzeczypospolitej Polskiej —

podaje do wiadomości, że na składach:

- w m. Łodzi, ul. Pomorska Nr. 122,
- w m. Sieradzu, ul. Rynek Nr. 12,
- w m. Kole, ul. Nowowiejska Nr. 9,
- w m. Wieluniu, ul. Szpitalna Nr. 12,
- w m. Pabjanicach, ul. Makłana Nr. 11,
- w m. Kaliszu, ul. Wiejska Nr. 15,
- w m. Piotrkowie, ul. Al. 3-go Maja Nr. 15,
- w m. Brzezinach, ul. Warszawska Nr. 12,
- w m. Tomaszowie, ul. Szeroka Nr. 4,
- w m. Łęczycy, ul. Al. 3-go Maja Nr. 10,
- w m. Koninie, ul. Waliszewa Nr. 4,

kupuje butelki po wyrobach monopolowych w/g warunków ustalonych przez Dyрекcję Państwowego Monopoli Spirytusowego po cenach, za 1/1 lt. — 9 gr.; 0,75 lt. — 9 gr.; 0,5 lt. — 6 gr. 0,25 lt. — 4 grosze.

Reklamacje prosimy kierować do Centrali Skupu Butelek w Warszawie, ul. Leszno Nr. 51.

BACZNOŚĆ !!! !!! !!! !!!

Picie wody studziennej, nieprzegotowanej, wywołuje często zaburzenia żołądkowe — a nawet epidemie.

Kto więc szanuje zdrowie swoje i swoich bliskich, ten sam pije i zaleca pić innym tylko **MINERALNA WODA STOŁOWA WYROBU FABRYKI WÓD MINERALNYCH K. CHADZYNSKIEGO**, Łódź, Kilińskiego 153, tel. 60-23.

MINERALNA WODA STOŁOWA jest najzdrowszym higienicznym napojem.

MINERALNA WODA STOŁOWA swoim chemicznym składem odpowiada i w zupełności zastępuje znane naturalne wody jak: Narzan, Gieschtbler, Borzom itp.

Do wyrobu **MINERALNEJ WODY STOŁOWEJ** używane są tylko chemicznie czyste surowce.

MINERALNA WODA STOŁOWA znakomicie zmniejsza działalność żołądka i ułatwia trawienie.

A więc **MINERALNA WODA STOŁOWA** jest niezbędna na każdym stole w każdym domu w Restauracji, Cukierni itp.

Żądać wszędzie tylko w opłombowanych butelkach.

Dostawa natychmiastowa bez względu na ilość butelek.

KURSY KOSMETYCZNE D-ra Marji Lewinsonowej
CEGIELNIANA 6, front i p.

Informacje i zapisy codziennie od 10-8 wiecz.

MOCNY CZŁOWIEK

Reż H. SZARO. - W roli gł. **Grzegorz Chmara, Artur Socha, Marja Majdrowiczówna**
WKRÓTCE to czołowy film Polskiej Produkcji 1929-30 r. **WKRÓTCE**

Ogłoszenia drobne.

Kupno i sprzedaż

BIZUTERIA kupuje. Pełną wartość płaci. Solidne traktowanie „Preciosa” Piotrkowska 123, w podwórzu.

ZEGAR szafkowy w bardzo dobrym stanie i maszyna do szycia do sprzedania. Sienkiewicza 37, m. 38.

KOCIOŁ parowy 10 x 10 oraz kilka innych. Łódź Petersburska 11, Rydzewski.

SPRZEDAM tanio wózek dziecienny mało używany. Kilińskiego 145, m. 10.

1 BIURKO, 1 szafa biblioteka i 1 gramofon „Brunswick” z 53 płytami tanio do sprzedania. Zamenhofska 34, m. 6 w godz. od 1-3 i 7-8.

OKAZYJNIE do sprzedania nowy patefon z płytami i specjalną membraną szafirową. Obejrzeć można od 3-5 popołudniu. Aleja Kościuskiej Nr. 22, III piętro u pani Minor.

DO SPRZEDANIA duży lokal. Nadaje się na skład lub też sklep hurtowy. Wiadomość: Sienkiewicza 13, w młeczarni.

SAMOCHOÓD Fiat, model 502, torpeda, w najlepszym stanie, tanio do sprzedania. Wahl, Główna 56, tel. 19-07.

SPRZEDAM dynamo 110 volt, 2,3 kw. Oferty sub „Pradnica”.

TAKSÓWKA Ford, landolet tanio do sprzedania, Targowa 55, garaż.

SINGERA maszyny męska i damska mało używana sprzedam okazjynie. Piekna 5, róg Wólczańskiej, Kiliński.

Lokale

DOBRE prosperujący sklep z pokojem i przedpokojem sprzedam. Zgłaszać się prócz wtorków i piątków między 2-3 po poł. Melcer, Główna Nr. 44.

DWA pokoje umeblowane, pojedyncze z niekierującym wejściem od zaraz do wynajęcia. Sienkiewicza 37, m. 38.

2 POKOJE z kuchnią, słoneczne w ogródku, I piętro od gospodarza zaraz do wynajęcia. Poprzeczna 10, (od Rzgowskiej).

DO WYNAJĘCIA 1 sklep, 1 pokój i kuchnia. Wiadomość u gospodarza, Kilińskiego nr. 163, między 2-4 po południu.

DUŻY, dwuokienny frontowy pokój do wynajęcia. Konstancyńska 30, m. 8.

LEKARZOWI kawalerowi odstąpię pokój z używalnością gabinetu lub bez. Wiadomość Konstancyńska 12, m. 2.

POKÓJ frontowy słoneczny umeblowany z osobnym wejściem od 15-go października do wynajęcia, Al. 1-go Maja 37, m. 19, między 2-4.

LOKAL 3-pokojowy z wygodami tanio do odstąpienia. Juszcza, Pomorska 81.

DUŻY pokój słoneczny przyzwolcie umeblowany do wynajęcia. Tel. 12-69.

MILY, ładnie umeblowany pokój od zaraz do wynajęcia. Zawadzka 50, m. 8 adm. „Republiki”.

DR. RAPEPORT Urolog

Choroby nerek, pęcherza i dróg moczowych
ul. Prez. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10
Przyjmuje od 1-2 i 4-8

Doktor Łagunowski

specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
przeprowadził się na ul. Piotrkowską 70 (róg Traugutta), tel. 81-83
Przyjmuje od 8.30 do 10.30 rano, od 1 do 2.30 pp., od 6 do 8.30 w., w niedzielę i święta od 10 do 1-ej

Dr med. S. Neumark

Choroby skórne i weneryczne, leczenie lampą kwarcową
Moniuszki nr. 5 tel. 70-50.
Przyjmuje od 11-12 i 5-8 panie od 5-6.

Powrócił

2 POKOJOWE mieszkanie, wygody, POTRZEBNA od zaraz wykwalifikowana centrum miasta do oddania. Zgłosz. biu na składaczka. Zgłosz. się do Fabryki ro „Polrucl”, Traugutta 4, telef. 41-01 Trykotów „Rubin”, Cegielińska 68.

POKÓJ na garsoniere (z klatki schodowej) do wynajęcia. Wiadomość „Bip” Piotrkowska 93, m. 9.

SKLEP z przylegającym dużym pokojem i kuchnią oraz budka na skład węgla i drzewa przy ul. Nawrot 29 od zaraz do sprzedania. Wiadomość na miejscu.

SŁONECZNY dwuokienny, umeblowany pokój od 15-go do wynajęcia. Adr. Gdańska 135, m. 7, od 12-2 i 6-7.

ELEGANCKO umeblowany pokój z oddzielnym wejściem, natychmiast do wynajęcia dla inteligentnego pana. Wólczańska 19, I piętro, od 2-4.

MIESZKANIA do wynajęcia przy ulicy Zgierskiej 116. 1-no pokojowe z kuchnią, 2 pokojowe z kuchnią i sklepy. Wiadomość Hirsch, od 9-5 pp.

SKLEP z powodu wyjazdu natychmiast do odstąpienia, tanio, nadaje się na każdy interes. Ul. 6-go Sierpnia 59, sklep tytoniowy.

DO WYNAJĘCIA 2 lokale, 1 lokal o 4 oknach i dwa wejścia, w podwórzu, parter, 2-gi lokal o 2-ach oknach, także w podwórzu parter. Na rogu Narutowicza i Piotrkowskiej. Bliższe informacje telef. 47-32, od 3-4 pp. i 6-10 w.

SKLEP przy ul. Piotrkowskiej odstąpię. Adres złożyć w administracji dla „Piotrkowska”.

Posady

MŁODA przystojna panna poszukuje posady jako kasjerka lub sprzedawczyni władza język polskim i niemieckim — może ewentualnie złożyć kilkusetną kaucję. Łaskę zgłosz pod „Kaucja 3” do adm. „Republiki”.

— Słynne ze swej dobroci —
wody kolońskie i kwiatowe
„SWAN”
poleca
Perfumerja „LOTOS”
H. Goldhirs, Piotrkowska 158, tel. 26-68.

Bezpłatne
badanie oczu odbywa się przy kupnie okularów lub binokli, które nabyć można najtaniej w firmie
Fr. Postleb
optyk
71 Piotrkowska 71
Najstarsza firma w Łodzi, gdzie najtaniej kupuje się okulary, binokle i t. p.

Dr. med. **St. Praport**
Gdańska 77 a
telef. 8-95.
ginekolog - urolog
Choroby kobiece i dróg moczowych.
Przyjmuje od 3-7 po poł.

Doktor **Wołkowyski** powrócił.
Cegielińska 25
Telefon 26-87
Specjalista chorób skórnych i wenerycznych
Elektroterapia. Leczenie lampą kwarcową.
przyjmuje od godz 8-2 i 5-9 wiecz. wniezd. i święta 9-1
Dla pań od 5-6 oddzielna poczek.

Dr. med. **Dr. Groszlik**
Choroby skórne i weneryczne. Instytut Röntgen leczniczy i światło leczniczy.
Lampa kwarcowa
Al. Kosciuszki 72-4

LECZNICA
LEKARZY SPECJALISTÓW I GABINET DENTYSTYCZNY PRZY GÓRNYM RYNKU
Piotrkowska 294, tel. 22-89
(przy przystanku tramw. pabjanickich)
Czynna od 10-ej rano do 7-ej wiecz. w niedziele i święta do 2-ej po poł.
Wszystkie specjalności i dentystyka. Kaple świetlne, lampy kwarcowe, elektryzacja, Roentgen, szczepienia, analizy (mocz, kawa, krew, płwocm wydzielin itd.). Operacje, opatrunki. Wizyty na miasto. Porada 4 zł.
Porada dentystyczna oraz wenerologiczna dla chorób skórnych i wenerycznych
3 ZŁOTE

Lecznica SANTAS
ul. CEGIELNIANA 29
Gabinet wenerologiczny
D-ra S. KANTORA
dla leczenia chorób skórnych wenerycznych i moczopłciowych

Doktor **P. Klinger** powrócił.
choroby weneryczne, skórne i włosów
ANDRZEJA 2, TEL. 32-28.
Leczenie lampą kwarcową, analizy krwi i wydzielin. Przyjmuje codziennie od 11-1 i od 6-8 w. w niedziele i święta od 10 do 12. Oddzielna poczekalnia dla pań.
Od 1-2 w Lecznicy (Piotrkowska 62)

„Czystość”
Piotrkowska 44, telefon 67-45
przyjmuje cyklinowanie, drutowanie, froterowanie oraz sprzątanie biur pokoj. Czystość szymb. Odkurzanie e-

Poszukuje się natychmiast do interesu budowlanego młodszego urzędnika (czki) dokładnie władającego językiem polskim. Pożądana również znajomość prowadzenia ksiąg wyplat oraz pisania na maszynie.
Oferty do Republiki pod „J. M.”

Obrazy
Aksentowicza, Pałata, Filipkiewicz, Wojciecha Kossaka, Wyczółkowski, Markowicza i inn. okazjynie do sprzedania. Cegielińska 6, m. 8

BIURALISTKA
młoda, inteligentna z naturalnym wykształceniem pisząca na maszynie
poszukuje posady.
Łaskawe oferty do adm. „Republiki” sub. „J. R. 120”

MIESZKANIA
3 wzgl. 4-pokojowego z wygodami w centrum miasta, w przyzwoitym domu poszukuję Oferty pod „Czteropokojowe” do „Republiki”.

MŁODA
inteligentna panna ze znajomością buchalterji i pisania na maszynie zmielni posade. Na żądanie przedstawij pierwszorzędne referencje. Oferty sub: „Odpowiedzialna”.

Rozmaite

CHOROBY serca, Basedow, astma, Satorjum „Salus” d-ra Kupczyka, Kraków, Szujskiego. 31

Zagubione dokum.

SKRADZIONO paszport Fel Grossbar towej wydany przez Starostwo Łódź-Powiat.

ZYTEK Adolf, Rzgowska 97, zgubił kartę wojskową rocz. 1898, wyd. w Łodzi MANICURE 60 gr. Gdańska 85, front, 1 p. m. 4 wejście z podwórza.

ZAGINAŁ weksel na sumę zł. 130, pl. 1. 9. r. b. w Nowej Woli. Wystawca Jan Llewocki, zlecenie M. Llewocki. Uprowadz przed nabyciem i niniejszym weksel powyższy unieważniam. M. Bahaszc, Piotrkowska 58.

GRYNKRAUT Dawid, zamieszkały Ogródowa 24, zgubił legitymację, wyda ją przez firmę I. K. Poznański.

ZGUBIONO lub skradziono książkę oszczędnościową za Nr. 66587 A z Banku Przemysłowców Łódzkiej na imię Olga Busse.

Nowość! **Jedynie my**
wypożyczamy aparaty RADJO do mieszkań prywatnych za miesięczną minimalną opłatą. Odpada koszt kupna aparatu. Najtańsze źródło.

Polskie Radio
inż. J. Krzyżanowski i S-ka
Andrzeja Nr. 4.

DO POWAŻNEGO biura poszukiwana zdolna biuralistka. Oferty pod „Z. D.”

BIEGŁA maszynistka poszukuje posady, ewentualnie jako praktykantka biurowa. Oferty do „Republiki” sub „Biegła”.

BANKOWIEC znający dobrze buchalterję i mający 2 godziny popołudniowe wolne, przyjmie posadę za umiarkowaną wynagrodzeniem. Oferty uprasza się składać sub „R. 96” do administracji nin. gazety.

BIEGLE pisząca na maszynie ze znajomością stenografji polskiej potrzebna do Reprezentacji Suchedniowskiej Fabryki Odlewów, Traugutta 6, Hotel Savoy. Zgłoszenia między 10-1 przed południem.

Nauka i wychowanie

HEBRAJSKIEGO udziela rutynowany pedagog, były nauczyciel gimnazjum „Jabne”. Namiot Aleja 1 Maja 35.

BUCHALTERJI naucza gruntownie nauczyciel nauk handlowych Udziela również niemieckiego, francuskiego oraz korespondencji. Wólczańska 98, m. 14 od 1-3 i 7-8.

NIEMIECKIEGO gruntownie udzielam. Zapewniam szybkie postępy. Piotrkowska 189, m., tel. 43-84.

MISS Mary gives English, French and German lessons, Traugutta Nr. 2, I fr.

PARYŻANKA udziela lekcji konwersacji, przyjełaby demi-placę dla jednego lub dwojga dzieci. Oferty sub „Paryżanka”.

Redakcja i Administracja, Piotrkowska 49. Godziny przyjęć Redakcji 6-7 po poł. Telefon Administracji 22-14. Telefony Redakcji: 27-24, 36-43, 36-41.

Prenumerata „Ilustrowanej Republiki”
ze wszystkimi dodatkami wynosi w Łodzi zł. 5.60 za odnośnienie do domu 40 gr., z przesyłką pocztową w kraju zł. 6.50, zagranicą zł. 10. „Express” i „Republika” wraz z odnośnieniem 9.00 złotych

Ogłoszenia: ZWYCZAJNE: 10 gr. za wiersz milimetry (na stronie 10-szpalt.) W TEKSCIE: 40 gr. za wiersz milimetry (na stronie 4-szpalt.) NEKROLOGI: 30 gr. za wiersz mil. (na str. 4-szp.) Zarecz. i zaślub. po tekście 10 zł. miejsce zastrzeżone specjalna dopłata. Zamieszczenie o 50 proc. zagraniczne o 100 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada. Ogłoszenia specjalne o 50 procent drożej. Drobne 12 groszy. — Najmniejsze zł. 1.20. poszuk. pracy 10 groszy.

Wydawca: Władysław Polak. Redaktor odpow.: Wacław Smólski. W drukarni „Republiki” sp. z ogr. odp. Piotrkowska 49 i 64.